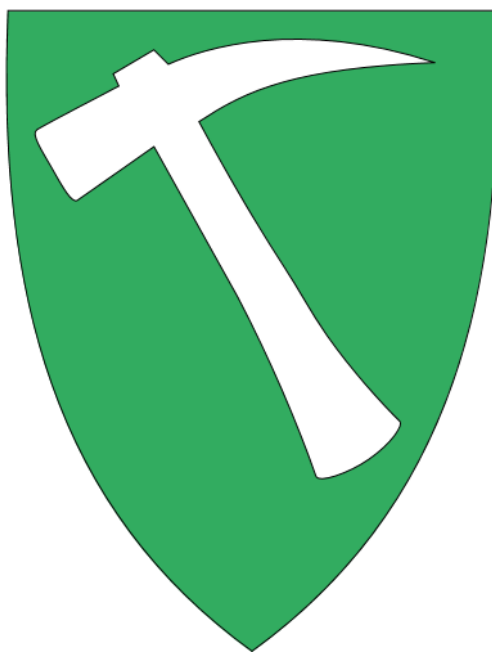

Risiko- og vesentlighetsvurdering

- Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Iveland kommune

Valgperioden 2023-2027

2024

FORORD

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Iveland kommune gjennomført en **risiko- og vesentlighetsvurdering** for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Risiko- og vesentlighetsvurderingen danner grunnlaget for kontrollutvalgets utarbeidelse av **plan for forvaltningsrevisjon** og **plan for eierskapskontroll**.

Kristiansand 08.november 2024

Tor Ole Holbæk
Revisjonsdirektør

Maren Ståpnes
Forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD.....	2
1 INNLEDNING	4
1.1 Kontrollutvalgets bestilling	4
1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?	4
1.3 Hva er eierskapskontroll?	4
1.4 Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll	4
1.5 Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll	5
1.6 Risiko- og vesentlighetsvurderingen	5
1.7 Sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen	7
1.7.1 Kommunelovens formålsparagraf	7
1.7.2 FNs bærekraftsmål	8
1.8 Informasjonsgrunnlag og metode	9
1.9 Avgrensning og analytiske betraktninger	9
1.10 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller/selskapskontroller ...	10
2 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON AV KOMMUNENS VIRKSOMHET	11
2.1 Kommunedirektørens stab	11
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Kommunedirektørens stab	23
2.2 Oppvekst	24
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Oppvekst	31
2.3 Pleie og omsorg	32
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Pleie og omsorg	34
2.3 Helse og velferd	35
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Helse og velferd	41
2.4 Drift og utvikling	42
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Drift og utvikling	47
3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING – EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALTNINGSREVISJON I SELSKAPER	48
3.1 Om eierskap	48
3.2 Analyse	49
3.2.1 Deleide aksjeselskap	49
3.2.2 Interkommunale selskap (IKS)	51
3.2.3 Andre samarbeid	59
4 OPPSUMMERING	61
5 LITTERATURLISTE	63

1 INNLEDNING

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Kontrollutvalget i Iveland kommune fattet følgende vedtak i sak 06/23:

Kontrollutvalget ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap, kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Analysene skal danne grunnlag for plan for eierskapskontroll og plan for forvaltningsrevisjon for valgperioden 2023 – 2027.

Kontrollutvalget ønsker å være en aktiv medspiller underveis i dette arbeidet.¹

1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?

Det fremgår av kommuneloven at kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og i selskaper der kommunen har eierinteresser.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3 første ledd.

En forvaltningsrevisjon har som formål å gi de folkevalgte informasjon om administrasjonens oppfølging og resultat av vedtak foretatt i kommunestyret. En slik undersøkelse kan virke som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, samtidig som den har betydning for læring i organisasjonen².

1.3 Hva er eierskapskontroll?

Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4 første ledd.

Eierskapskontroll er en enklere kontrollform enn forvaltningsrevisjon³.

1.4 Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll

Som tidligere nevnt skal kontrollutvalget påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i selskaper der kommunen har eierinteresser, jf. kommuneloven § 23-2 c og d. Dette innebærer at undersøkelser i selskap enten kan utføres som

¹ Iveland kommune, Møteprotokoll kontrollutvalget 06.02.2023, sak 06/23

² NKRF, Veileder i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_forvaltningsrevisjon_og_eierskapskontroll_10_2023_FERDIG.pdf

³ NKRF, RSK002 Standard for eierskapskontroll, Hentet fra: https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisionsStandard_Kommune/RSK_002_Standard_for_eierskapskontroll_200812.pdf

forvaltningsrevisjon eller som eierskapskontroll, men disse kan også gjennomføres i kombinasjon;

- Det føres kontroll med at den som utøver eierinteressene gjør det i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)
- Deretter ser man nærmere på utvalgte tema ved selskapets virksomhet gjennom forvaltningsrevisjon, for eksempel regelterlevelse, selvkost eller lignende.

1.5 Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en **plan for forvaltningsrevisjon** og en **plan for eierskapskontroll**. Disse planene skal vise på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal vedtas av kommunestyret, men kontrollutvalget kan få delegert myndighet til å gjøre endringer i planene, jf. kommuneloven § § 23-3 og 23-4.

1.6 Risiko- og vesentlighetsvurderingen

Det fremgår av kommuneloven at plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll skal baseres på en **risiko- og vesentlighetsvurdering**. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingene er å finne ut av **hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll**, jf. kommuneloven § § 23-3 og 23-4.

Det gis i lovverket ingen nærmere føringer for hva en slik risiko- og vesentlighetsvurdering er, hva den skal inneholde eller hvordan den skal gjennomføres. I prop. 46 L (2017-2018) utdypes det imidlertid hva som menes med begrepet «risiko- og vesentlighetsvurderinger» med hensyn til forvaltningsrevisjon:

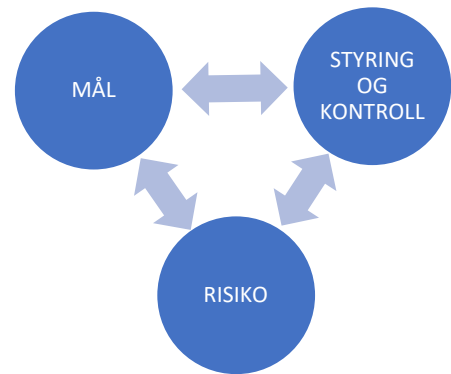
Risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere på hvilke områder av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, eller i hvilke selskaper, det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få⁴.

NKRF⁵ har videre utarbeidet en veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon. Her fremgår det at risiko må sees i forhold til forventningene om at kommunene skal nå sine målsettinger, ha en effektiv drift og etterleve regelverket.

⁴ Prop. 46. L (2017-2018), *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*, s. 404. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

⁵ NKRF er en faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

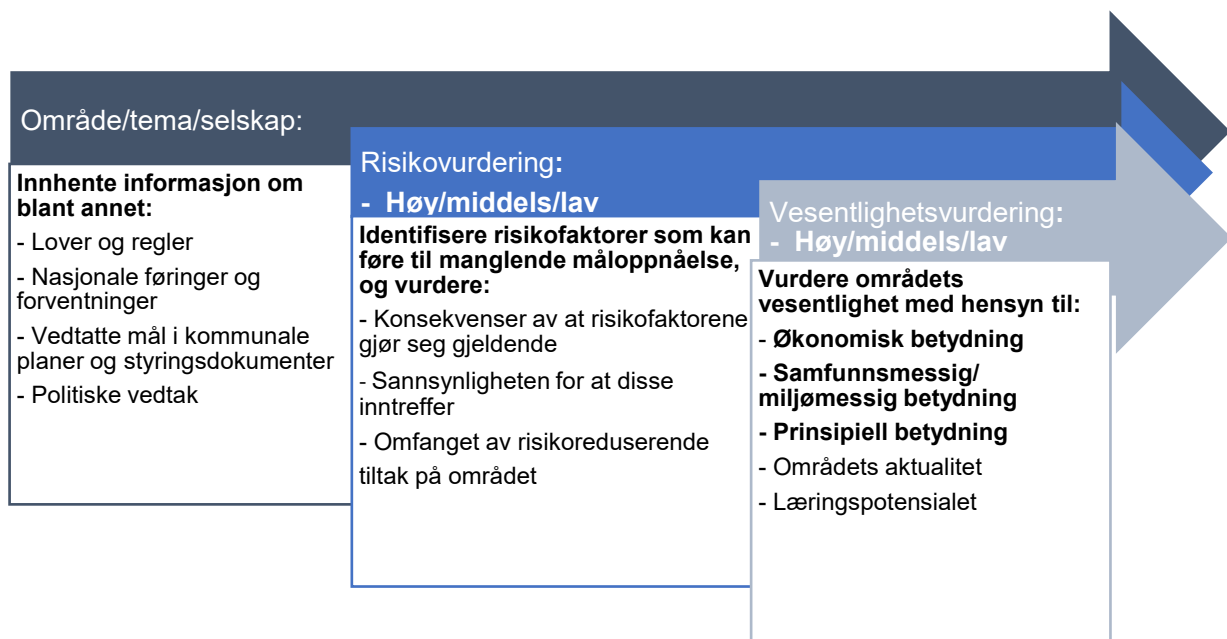
I risikovurderingen skal det foretas en vurdering av hvilke konsekvenser det kan få, dersom de enkelte risikofaktorer inntreffer, og sannsynligheten for at det vil skje. Når man har identifisert og vurdert de ulike risikofaktorene, og kjenner hvilke risikoreduserende styrings- og kontrolltiltak som er iverksatt, må det foretas en vurdering av hvor vesentlig de ulike risikofaktorene er i forhold til virksomhetens målsettinger⁶.

Generell risikomodell - hentet fra NKRF - Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering

Kommunens virksomhet er omfattende, og vesentlighet kan derfor vurderes ut ifra ulike perspektiver; for eksempel om området eller selskapet er av stor økonomisk betydning, av samfunnsmessig/miljømessig betydning eller av mer prinsipiell betydning. I vurderingen av om området er av prinsipiell betydning, ser vi for eksempel på demokratihensyn, offentlighet i forvaltningen, rettsikkerhet, likebehandling, konsekvenser for enkeltindivider/brukere mv.⁷.

Revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering kan oppsummeres med følgende figur:

Som vist i figuren over identifiseres grader av risiko og vesentlighet. Vi angir risiko og vesentlighet som lav (**L**), middels (**M**) eller høy (**H**), eller som en kombinasjon av disse - lav til middels (**L/M**) og middels til høy (**M/H**). Den samlede risiko- og vesentlighetsvurderingen (**RoV**) angir hvor aktuelt revisjonen vurderer det er å foreta forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll innenfor det aktuelle området eller selskapet.

⁶ NKRF, *Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering*, s.14. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/ROV-veileder_oppdatert-fastsatt_av-styret_3.12.2019.pdf

⁷ Riksrevisjonen, *Faglige retningslinjer for forvaltningsrevisjon*, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/om-riksrevisjonen/1.4-faglige-retningslinjer-for-forvaltningsrevisjon.pdf>

Som følge av risiko- og vesentlighetsvurderingens omfang, har vi i analysen valgt å ikke beskrive områder der vi vurderer risiko og vesentlighet som lav eller lav til middels.

1.7 Sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen

I det følgende ser vi nærmere på noen sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen. Vi presenterer kommunelovens formålsparagraf og FNs bærekraftsmål, som anses å være styrende for alle kommuners arbeid.

1.7.1 Kommunelovens formålsparagraf

Av kommunelovens §1-1 fremgår det følgende om lovens formål:

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunens og fylkeskommunens utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Med utgangspunkt i kommunelovens formålsparagraf, kan det ifølge NKRFs veileder⁸ være aktuelt å vurdere risiko og vesentlighet ut fra sju perspektiver:

1. Fungerer det lokale folkestyret som forutsatt i kommuneloven?

Risiko- og vesentlighetsvurderingen vil her kunne være knyttet til i hvor stor grad administrasjonen realiserer vedtak fattet av kommunestyret, om sakene som legges frem for folkevalgte organer er tilfredsstillende utredet og om kravene i forvaltningsloven og offentleglova overholdes.

2. Produserer kommunen de tjenestene innbyggerne har krav på?

Kravet til de kommunale tjenestene finnes nedfelt i ulike lover og forskrifter. Risiko- og vesentlighetsvurderingen vil kunne være knyttet til om kommunens tjenestetilbud er forsvarlig og om innbyggerne får de tjenester de har krav på.

3. Driver kommunen samfunnsutvikling til beste for innbyggerne?

Dette perspektivet dreier seg om kommunens planverk, her vil det for eksempel være aktuelt å se på om kommunens planer bygger på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og hvorvidt innbyggerne blir involvert i planprosessene.

4. Utøver kommunen sin myndighet forsvarlig og i samsvar med loven?

Risiko- og vesentlighetsvurderingen kan her være knyttet til om kommunen forvalter sin myndighet på en god måte; følger kommunen saksbehandlingsreglene og har de en forsvarlig saksbehandling?

⁸ NKRF, *Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering*, hentet fra: <https://www.nkrf.no/nyheter/2019/12/19/oppdatert-veileder-i-risiko-og-vesentlighetsvurdering>

5. Driver kommunen effektivt?

Dette perspektivet handler om å utnytte kommunens ressurser på en best mulig måte med best mulig måloppnåelse.

6. Er kommunen tillitsskpende?

Risiko- og vesentlighetsvurderingen kan her være knyttet opp mot tiltak og systemer kommunen har for å sikre en høy etisk standard i organisasjonen. Dette kan for eksempel dreie seg om kommunen har etiske retningslinjer og om kommunen har satt i verk tiltak for å motvirke misbruk av kommunens midler og korrupsjon.

7. Er kommunens drift bærekraftig?

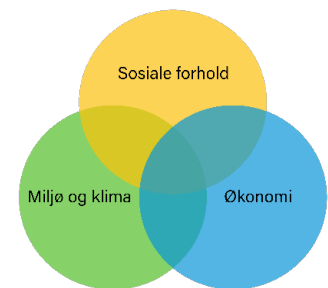
Fokuset i dette perspektivet vil være i hvilken grad kommunen har et fremtidsrettet utviklingsperspektiv. Beredskap i forhold til globale megatrender vil kunne stå sentralt. Globale megatrender er knyttet til klimaendringer, demografiske endringer, globalisering, urbanisering og digitalisering.

1.7.2 FNs bærekraftsmål

Kommunene skal i henhold til kommunelovens formålsparagraf være bærekraftige.

Ifølge FN er en kjent definisjon av bærekraftig utvikling; «*En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov*».⁹ For å skape en bærekraftig samfunnsutvikling må man jobbe på tre områder 1) klima og miljø, 2) økonomi og 3) sosiale forhold.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030¹⁰.

Målene ble laget gjennom innspill fra land over hele verden, og består av 17 mål og 169 delmål.

Bærekraftsmålene gjelder for alle land. Målene har betydning for norsk politikk – både på kommunalt- og nasjonalt nivå¹¹.

⁹ FN-sambandet, *Bærekraftig utvikling*, hentet fra <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>

¹⁰ FN-sambandet, *FNs bærekraftsmål*, hentet fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

¹¹ FN-sambandet, *FNs bærekraftsmål*, hentet fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

1.8 Informasjonsgrunnlag og metode

Risiko- og vesentlighetsvurderingen bygger på informasjon om kommunen og kommunens selskap. I analysen har vi benyttet oss av følgende informasjon;

Informasjon fra kommunen

- Økonomiplan, årsrapporter, kommuneplan (2014-2026)¹² og andre relevante styringsdokumenter
- Dokumentbiblioteket i Compilo (kommunens internkontrollsystem)
- Kommunens hjemmeside
- Politiske saksdokumenter
- Informasjon om selskaper der kommunen har eierinteresser
- Innspill fra kommunen i møte med konstituert kommunedirektør

Informasjon fra eksterne kilder

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Offentlig statistikk, hentet fra bla. Agdertall.no, KOSTRA, SSB, UngData mv.
- Tilsynsrapporter fra andre tilsynsetater, eks Statsforvalteren, Arbeidstilsynet, Arkivverket mv.
- Medieoppslag
- Øvrige tips og innspill

Kontrollutvalgets, sekretariatets og revisors informasjon

- Innspill fra kontrollutvalget
- Revisjonens kjennskap til kommunen gjennom løpende revisjon, tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller samt risiko- og vesentlighetsvurderingen fra forrige periode.

1.9 Avgrensning og analytiske betraktninger

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er gjort på et overordnet nivå, og analysen har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og kommunens selskaper. Omfanget er begrenset ut ifra hva som er formålet med analysen; å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, jf. kommuneloven §§ 23-3 og 23-4.

Noen vurderinger er gjort overordnet for hele kommuneorganisasjonen, mens andre vurderinger retter seg mot de ulike sektorene og tjenesteområdene. Det er imidlertid viktig å påpeke at analysen ikke har som hensikt å måle de ulike områdene/tjenestene opp mot hverandre. En vurdering av hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp, kultur mv., faller utenfor denne analysens formål.

Analysen tar for seg ulike områder og temaer som er aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter. Noen av temaene som er beskrevet er relativt brede, mens andre tema er mer spisset. Ved bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekter kan det være både nødvendig

¹² Revisjonen er kjent med at kommunen jobber med å lage ny samfunnsdel til kommuneplanen. Denne er ventet fremlagt for kommunestyret før jul 2024. I denne analysen har vi benyttet oss av kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026.

og hensiktsmessig at kontrollutvalget tydeliggjør og avgrenser hva de ønsker at revisjonen skal undersøke nærmere innenfor det aktuelle temaet.

Revisjonen vil understreke at de vurderinger som er gjort i analysearbeidet, er våre vurderinger. Dette innebærer at for eksempel politikere, ansatte og innbyggere vil kunne vurdere situasjonen annerledes. Det er ellers verdt å merke seg at risiko- og vesentlighetsvurderingen gir et «øyeblikksbilde», det vil si at nye utfordringer og risikoer i kommunen kan oppstå underveis i planperioden.

1.10 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller/selskapskontroller

De to siste valgperiodene er det gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller/selskapskontroller i Iveland kommune:

Forvaltningsrevisjon:

- 2018: Inkluderende læringsmiljø i Ivelandskolene
- 2019: Midt-Agder Barneverntjeneste (Iveland ikke bestiller)
- 2020: Risiko- og vesentlighetsvurdering Iveland kommune
- 2023: Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune

Eierskapskontroll/selskapskontroll:

- 2018: Selskapskontroll av Setesdal Brannvesen IKS
- 2019: Selskapskontroll i Konesesjonskraft IKS (gjennomført av Aust-Agder Revisjon IKS)
- 2020: Risiko- og vesentlighetsvurdering Iveland kommune
- 2023: Eierskapskontroll av Setesdal miljø og gjenvinning

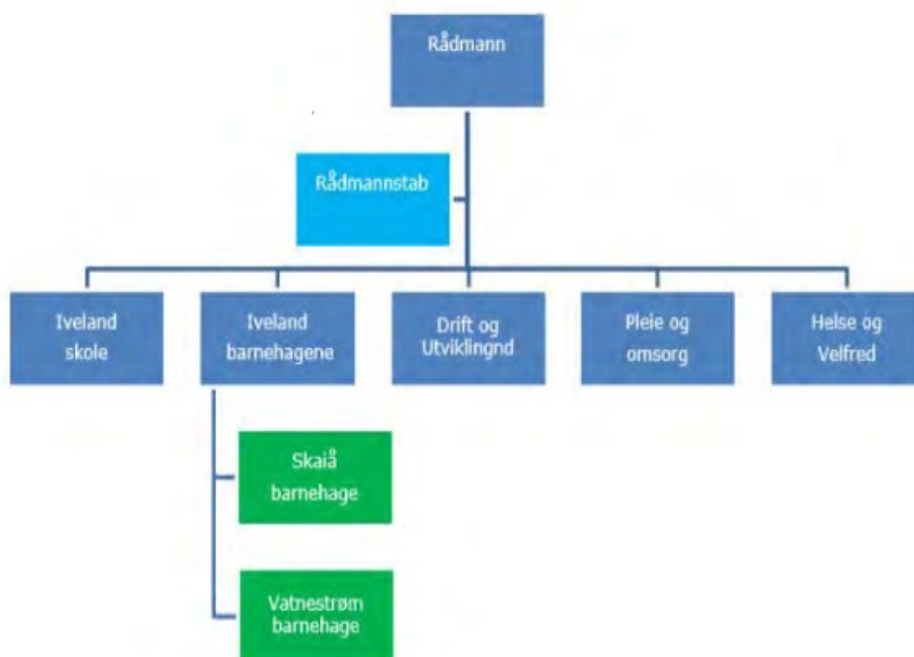
Alle rapporter som er gjennomført av oss er lagt ut på vår hjemmeside: <https://agderkomrev.no/rapporter/>

2 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON AV KOMMUNENS VIRKSOMHET

Dette kapitlet utgjør den første analysedelen i risiko- og vesentlighetsvurderingen. Kapitlet tar for seg ulike tema hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter i Iveland kommune i denne valgperioden.

Analysen er strukturert med utgangspunkt i kommunens egen organisering, organisasjonskartet nedenfor er hentet fra årsmeldingen fra 2023. Revisjonen er kjent med at det er en pågående omorganiseringsprosess i kommunen.

Administrativ organisering i 2023:

2.1 Kommunedirektørens stab

Enhetens hovedoppgaver internt i organisasjonen er administrasjon, utvikling, oppfølging, politisk sekretariat og HR/støttetjeneste til ansatte, enhetene og politikerne. Eksternt skal enheten ha en aktiv rolle innenfor samfunnsutvikling, næringsutvikling, prosjekter, eierskap, interkommunalt samarbeid, innovasjon, samarbeid mellom eksterne og kommunen, samt samarbeid med Statsforvalter, fylkeskommunen og KS¹³.

Kommunedirektørens stab har flere tjenester: kultur, oppvekst¹⁴, arkiv, HR, servicetorget, økonomienheten og kommunedirektør. I dette delkapitlet ser vi nærmere på

¹³ Iveland kommune, *Budsjett og økonomiplan 2024-2027*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ib29050aa-286a-4995-9140-e41063b6debc/budsjett-og-okonomiplan-2024-2027-endelig.pdf>

¹⁴ Tjenestene knyttet til kultur og oppvekst er tatt med i kapittel 2.2 i analysen

tema/områder innenfor kommunedirektørens stab hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Åpenhet og innsyn (RoV = H)

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et velfungerende demokrati. Offentlighetsloven og kommunelovens regler om møteoffentlighet legger til rette for at kommunens virksomhet er åpen og transparent, og at omverden får mulighet til å se hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus i kommunen
- Mangelfulle retningslinjer/rutiner
- Uformelle møter uten kunngjøring og protokollførsel
- Reglene om lukking av møte praktiseres feil
- Kommunale dokumenter/informasjon er utilgjengelig/vanskelig tilgjengelig for offentligheten
- Begrenset kompetanse om hvilken informasjon som skal og ikke skal unntas offentligheten/kommunen utøver ikke meroffentlighet
- Ufullstendig postjournal
- Innsynsbegjæringer håndteres ikke i samsvar med offentlighetsloven
- Ressurssituasjonen i kommunen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan innebære brudd på grunnleggende rettssikkerhetshensyn og kontroll med den offentlige forvaltningen. Sannsynligheten for at nevnte risikofaktorer inntreffer vil blant annet kunne avhenge av den etiske holdningen i kommunen og om det foreligger relevante rutiner og retningslinjer på område.

I kommuneplanens samfunnsdel (2014-2026) har kommunen et uttalt mål om at innbyggerne opplever god tilgang på informasjon fra kommunen. Det fremgår blant annet at kommunen ønsker å øke kommunens bruk av tidsriktige digitale plattformer, og aktivt bruke hjemmesiden og bygdebrevet for bedre informasjonsflyt¹⁵. Videre fremgår det av kommunens etiske retningslinjer at «Iveland kommune legger stor vekt på redelighet og åpenhet i all sin virksomhet»¹⁶. Det er vedtatt reglement for de ulike politiske utvalgene og rådene i kommunen, her omtales blant annet regler for møteinnkalling/protokoll, forberedelse av saker og møteoffentlighet. Internt i administrasjonen er det laget rutine for generering av møteinnkalling og møtebok.

Revisjonen ser at kommunen benytter hjemmesiden aktivt og publiserer også informasjon på sosiale medier. Videre publiserer kommunen bygdebrevet en gang i måneden, her gis det praktisk informasjon, informasjon om arrangementer og ordføreren har sin faste spalte med politisk informasjon til innbyggerne.

På kommunens hjemmeside finner man enkelt oversikt over møtene i de ulike politiske utvalgene. Her legges det ut møteinnkallinger, sakskart med aktuelle dokumenter og møteprotokoller. Alle møter er åpne for publikum, og kommunestyremøtene streames live på kommunens hjemmeside, med mulighet for å høre opptak i ettertid. Videre har

¹⁵ Iveland kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel; Iveland kommune fram mot 2026*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i092c6541-25e7-45c3-b4bd-79b6f276ea2a/kommuneplanens-samfunnsdel-2014-2026.pdf>

¹⁶ Iveland kommune, *Etiske retningslinjer*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i6efe6853-400f-4f6e-9c46-8a7ff8c4317e/etiske-retningslinjer-2020.pdf>

kommunen digital offentlig postliste som viser inngående og utgående korrespondanse fra det siste året. Gjennom digital søknad kan man bestille innsyn i de ulike dokumentene.

Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport har sammen de tre siste årene undersøkt hvordan kommunene legger til rette for åpenhet, og hvordan dette etterleves i praksis. Opplysningene samles inn gjennom spørreskjema og konkrete innsynskrav til kommunene. I 2023 svarte ikke Iveland kommune på undersøkelsen, og fikk dermed en score på 0 av 26 mulige poeng¹⁷. I 2022 fikk kommunen en score på 12,5 poeng av 20 mulige poeng¹⁸.

Revisjonen er kjent med at det i kommunen har vært diskusjoner om gjennomføring av møter, møteoffentlighet samt hvordan man skriver referater og innkallinger til møter. Åpenhet i form av innsyn og etterprøvbarhet kan anses å være grunnlaget for en tillits-skapende kommunal forvaltning, feltet har derfor høy vesentlighet. Lovverket som regulerer området er omfattende og relativt komplisert, og revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak (RoV = M/H)

Kommunedirektøren har ansvar for at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Videre skal kommunedirektøren påse at vedtak som blir fattet av folkevalgte organ iverksettes uten ubegrunnet opphold, jf. kommuneloven § 13-1.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Tid og ressurser knyttet til utredning
- Mangelfulle prosedyrer for saksutredning
- Uklare ansvarsforhold
- Habilitet
- Manglende system som sikrer oppfølging av politiske vedtak
- Mangelfull rapportering fra administrasjonen til politikerne

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Prinsippet om forsvarlig saksutredning er avgjørende for demokrati, styring, effektiv forvaltning og rettssikkerhet. Sakene må være så godt opplyst at politikerne kan ta informerte valg. Dersom saken ikke er forsvarlig utredet, kan dette medføre at vedtak som treffes er feil, får uforutsette kostnader eller andre negative ringvirkninger. Det vil i tillegg kunne gi et negativt omdømme, samt bidra til at innbyggerne ikke opplever å ha tillit til kommunen. Videre kan et høyt antall politiske saker medføre risiko for at saker ikke blir fulgt opp av administrasjonen og/eller at det er mangelfull rapportering til politikerne om oppfølgingen.

Av årsmeldingen for 2023 fremgår det følgende om antall politiske møter og saker:

Politiske møter og saker i 2023

Utvalg	Antall møter		Antall saker	
	2022	2023	2022	2023
Kommunestyret	7	8	76	116
Formannskapet	9	9	37	30
Tjenesteutvalg	7	6	53	46
Administrasjonsutvalget	3	2	4	4
SUM	26	25	170	196

¹⁷ Pressens offentlighetsutvalg, Åpenhetsbarometeret 2023, hentet fra https://presse.no/wp-content/uploads/2023/09/Kommuneindeks_2023-15.pdf

¹⁸ Pressens offentlighetsutvalg, Åpenhetsbarometeret 2022, hentet fra https://presse.no/wp-content/uploads/2022/09/Kommuneindeks_2022-10.pdf

I kommunens kvalitetssystem kan ikke revisjonen se at kommunen har noen overordnede rutiner/retningslinjer/maler for saker som skal behandles i politiske utvalg. Det fremgår imidlertid av reglementet for kommunestyret, formannskapet og tjenesteutvalget at «Rådmannen/kommunedirektøren skal påse at saker som legges frem for folkevalgte organer/utvalg, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak».¹⁹

Når det gjelder oppfølging av politiske vedtak, fremgår det av årsmeldingen for 2023 at «Administrasjonen gjennomfører jevnlig oppfølging og statussjekk i forhold til om vedtak er igangsatt og fullført. Den politiske ledelsen får statusrapporter slik at de kan følge opp dette, og informere om status og fremdrift til de politiske partiene».²⁰ Konstituert kommunedirektør forteller til revisjonen at de internt i kommunen har en del systemer som skal bidra til å sikre at politiske vedtak iverksettes og følges opp. Kommunen har imidlertid en relativt liten administrasjon, og kan som følge av dette være presset på ressurser.

Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet for området som middels til høy.

Arkiv og dokumentasjon (RoV = H)

Kommunen må følge arkivlovens regler om offentlige arkiv. Ifølge arkivloven § 6 er alle offentlige virksomheter pliktige til å ha arkiv og sørge for at arkivet er en kvalitetssikret informasjonskilde både for samtiden og ettertiden. Arkivet skal inneholde alle dokumenter som har betydning for saksbehandlingen til virksomheten, eller som har verdi som dokumentasjon.²¹

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende kunnskap om arkiv og hva som er arkivverdig
- Manglende eller ikke oppdatert arkivplan
- Mangelfulle rutiner og retningslinjer
- Etterlevelse av retningslinjer/rutiner
- Uklare ansvarsforhold
- Store mengder informasjon som skal arkiveres
- Feil oppbevaring av arkivverdig materiale (eks. brannsikring)
- Ressurssituasjonen/kapasitetsutfordringer

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Et fullstendig arkiv er av grunnleggende betydning for at man i ettertid skal kunne få kunnskap om historiske fakta og beslutninger. Informasjon fra arkivet skal ikke bare være tilgjengelig for kommunen selv, men også for kontroll fra tilsynsetater og folkevalgte, samt ved forespørsel om innsyn fra offentligheten. Et mangelfullt arkiv kan få negative konsekvenser for kommunens saksbehandling og oppfølging av vedtak, og i verste fall kan mangelfull dokumentasjon/arkivering forringe innbyggernes rettssikkerhet.

¹⁹ Iveland kommune, *Reglement for Iveland kommunestyre, formannskap og tjenesteutvalg 2024-2027*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ia9b66561-228a-43f5-b302-d2abcb5553af/reglement-politiske-utvalg-2024-2027.pdf>

²⁰ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, s.4 hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

²¹ Arkivverket, *Veileder for dokumentasjon av arkivansvar*, hentet fra <https://www.arkivverket.no/veiledere-for-offentlig-sektor/veileder-for-dokumentasjon-av-arkivansvar/#step-innledning>

Ifølge arkivforskriften § 4 skal offentlige organ ha en oppdatert arkivplan. Iveland kommune har utarbeidet en arkivplan for 2019-2023²². Denne viser hvordan kommunen organiserer arkivfunksjonen og ivaretar arkivansvaret. Den gir videre en samlet oversikt over arkivmaterialet og hvilke regler som gjelder for arkivarbeidet. Denne er tilgjengelig for de ansatte i kommunens kvalitetssikringssystem, Compilo. Det fremgår at arkivplanen skal revideres hvert 4 år.

Siste tilsyn med arkivet i Iveland kommune var i 2017. I tilsynsrapporten ga Arkivverket flere pålegg som kommunen måtte følge opp²³. Tilsynet ble avsluttet i 2020 uten at Arkivverket mottok svar på siste purring med pålegg om utbedringer. Det fremgår av Arkivverkets brev til kommunen at avvikene fra dette tilsynet vil bli tatt opp ved neste tilsyn. Etter hva revisjonen kjenner til er det ikke planlagt tilsyn fra Arkivverket i 2024/2025.

Generelt sett avdekker undersøkelser og tilsyn i kommuner og andre offentlige organer at det er forbedringspotensial på dette fagområdet²⁴. Revisjonen kjenner til at det har vært noen utfordringer på arkivfeltet i Iveland. Kommunen har nylig iverksatt tiltak for å styrke kompetansen på arkiv, og konstituert kommunedirektør opplyser at de nå har høyt fokus på feltet og bruker mye ressurser på dette området. Til tross for at kommunen har iverksatt risikoreduserende tiltak, er dette et område som er av stor betydning både for kommunen som organisasjon og for kommunens innbyggere. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

Overordnet internkontroll (RoV = H)

Etter kommunelovens § 25-1 er kommunen pålagt å ha internkontroll som skal sikre at lover og forskrifter følges i all administrativ virksomhet. Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen, og kommunedirektøren skal:

- a. *Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b. *ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c. *avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d. *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e. *evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll, jf. § 25-1.*

Videre skal kommunedirektøren etter § 25-2 rapportere til kommunestyret om internkontrollen og resultater fra statlige tilsyn minst én gang i året.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfullt helhetlig internkontrollsystem
- Internkontrollsystemet er ikke tilstrekkelig implementert i organisasjonen
- Manglende kunnskap om internkontroll blant kommunens ansatte
- Mangelfulle rutiner/retningslinjer
- Rutiner/retningslinjer er ikke tilstrekkelig kjent i organisasjonen/følges ikke
- Avviksrapportering/avvikshåndtering uteblir

²² <https://iveland.arkivplan.no/content/view/full/40758>

²³ Arkivverket, *Tilsyn med arkivene i Iveland kommune*, hentet fra: <https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/tilsyn/tilsynsrapporter-kommunal-sektor/#block-body-16>

²⁴ Arkivverket, *Tilsyn*, hentet fra <https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/tilsyn>

- Mangelfull evaluering/oppfølging av internkontrollen
- Begrenset rapportering om internkontroll til politisk nivå

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Internkontroll er et grunnleggende prinsipp for forsvarlig styring av kommunen. Mangelfull internkontroll kan føre til at lover og regler ikke følges, samt påvirke kommunens måloppnåelse. Avviksrapportering er en sentral del av internkontrollen; for at avviksrapporteringen skal ha en funksjon, må de meldte avvikene følges opp og ledelsen må forsøke å finne årsaken til avvikene samt vurdere om det er nødvendig å sette inn korrigerende tiltak.

Kommunen har utarbeidet en internkontroll-prosedyre som beskriver internkontrollen i Iveland på et overordnet nivå. Det er den enkelte enhetsleder som på vegne av kommunedirektøren ivaretar den løpende internkontrollen. Av prosedyren fremgår det at:

Internkontrollen skal bidra til helhetlig styring og riktig utvikling av kommunen, og sørge for kvalitet og effektivitet i tjenestene. Et godt internkontrollsystem bidrar dessuten til godt omdømme og legitimitet, og er viktig også når det gjelder etterlevelse av lover, forskrifter og regler²⁵.

Kommunen benytter i dag kvalitetssystemet/internkontrollsystemet Compilo. Her ligger det rutiner og retningslinjer som er felles for hele kommunen og for de enkelte enhetene. I kvalitetssystemet er det også mulig å registrere avvik og varsle om kritikkverdige forhold. Det fremgår av kommunens introduksjonsreglement at alle nyansatte skal gjøres kjent med kommunens internkontrollsystem. Konstituert kommunedirektør forteller at overordnet internkontroll er et område som kommunen vil jobbe for å styrke i fremtiden.

Ifølge kommuneloven § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere til kommunestyret om internkontrollen og resultater fra statlige tilsyn minimum en gang i året. I kommunal og moderniseringsdepartementets veileder for internkontroll presiseres det følgende om innholdet i rapporteringen; « (...) skal rapporteres om systemer, rutiner og løpende internkontrollarbeid. Det skal også rapporteres om konkrete kontroller som er gjennomført. Videre skal det sies noe om hvordan kommunen arbeider med å følge opp eventuelle avvik/lovbrudd». I årsrapporten for 2023 har det blitt gjort rede for kommunens internkontrollsystem og arbeidet med internkontrollen. Revisjonen bemerker at det kun kort er nevnt at kommunen har hatt tilsyn, det er ikke redegjort for hvilken del av kommunen som har hatt tilsyn, hva som var temaet for tilsynet eller hva tilsynsetaten konkluderte med – utover at «Avvik eller mangler som ble avdekket under tilsynene er alle lukket eller rettet»²⁶.

Internkontroll handler ikke bare om utførelsen av konkrete oppgaver, den omfatter også virksomhetsovergrepene systemer og strukturer. Området er omfattende, dersom kontrollutvalget ønsker å bestille en forvaltningsrevisjon på området kan det være hensiktsmessig å avgrense hvilke deler av internkontrollen som skal undersøkes nærmere. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

²⁵ Iveland kommune, Årsmelding 2023, s. 12, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

²⁶ Iveland kommune, Årsmelding 2023, s.16, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

Varsling (RoV = H)

Arbeidsmiljølovens kapittel 2A omhandler varsling. Arbeidstakere har rett til å varsle om *kritikkverdige forhold* på arbeidsplassen. Med kritikkverdige forhold menes forhold som er i strid med lover og regler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning om i samfunnet ellers.

Varslingsregelverket skal bidra til et godt og konstruktivt ytringsklima der arbeidstakere skal kunne si ifra og ytre seg kritisk uten å risikere noen form for straff eller andre negative reaksjoner²⁷. Kommunen som arbeidsgiver har plikt til å utarbeide en intern varslingsrutine og undersøke innkomne varsler innen rimelig tid.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Mangelfull opplæring i etikk
- Etiske retningslinjer er ikke tilstrekkelig kjent og/eller implementert i organisasjonen
- Varslingsrutinen er ikke godt nok kjent i organisasjonen
- Forståelse av varsling vs. avvik
- Det føles ikke trygt å varsle/risiko for gjengjeldelse
- Vanskelig/dårlig ytringsklima
- Mangelfull oppfølging av varsler

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Dersom varslingssystemet ikke fungerer som forutsatt eller at ansatte ikke føler det er trygt å varsle, er det risiko for at kritikkverdige forhold vil kunne vedvare i organisasjonen. Dette vil igjen kunne medføre dårligere kvalitet i tjenestene, ha økonomiske konsekvenser, bidra til misnøye i organisasjonen samt kunne gå ut over de ansattes psykiske/fysiske helse. Videre vil dette kunne bidra til å svekke kommunens omdømme og tilliten både ansatte og innbyggere har til kommunen.

Iveland kommune har etiske retningslinjer fra 2020, retningslinjen har som formål å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for ansatte i kommunen. Her omtales også varsling, og det fremgår at «arbeidstaker skal ha en lav terskel for å kunne si ifra om kritikkverdige forhold og oppfordres til å varsle i tråd med dette»²⁸. Iveland kommune har videre utarbeidet rutine for varsling og avvik. Denne ligger tilgjengelig for alle ansatte i internkontrollsystemet Compilo. Det fremgår videre av kommunens introduksjonsreglement at alle nyansatte skal gjøres kjent med kommunens internkontrollsystem, herunder også om temaet varsling.

Kommunen har de siste årene hatt noen varslingssaker. I kommunens varslingsrutine er det ikke utarbeidet rutiner for hvordan kommunen skal håndtere varsel på øverste administrative leder. Revisjonen anbefaler at kommunen reviderer varslingsrutinen med denne informasjonen. Videre er det viktig at kommunen sørger for at både den som varsler og den som varselet retter seg mot, har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø under håndteringen av varselet.

Varsling kan være avgjørende for at lovbrudd, misligheter og andre uakseptable forhold avdekkes og opphører. Området er således av høy vesentlighet både for ansatte, kommunen og for samfunnet som sådan. Revisjonen opplever at kommunen har systemer for å håndtere varsler, men vi vurderer at det kan være aktuelt å se nærmere på

²⁷ Arbeidstilsynet, *Varsling*, hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/varsling/>

²⁸ Iveland kommune, *Etiske retningslinjer*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i6efe6853-400f-4f6e-9c46-8a7ff8c4317e/etiske-retningslinjer-2020.pdf>

varslingskulturen i kommunen gjennom en forvaltningsrevisjon. Samlet risiko og vesentlighet vurderes som høy.

Informasjonssikkerhet og personvern (RoV = M/H)

I 2018 fikk vi en ny personopplysningslov, loven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning (også kalt GDPR – General Data Protection Regulation). Personopplysningsloven handler om behandling, altså innsamling og bruk, av personopplysninger. Kommunen behandler svært mange personopplysninger om både innbyggere og ansatte, mange av disse opplysningene er av sensitiv karakter.

Personvern er tett knyttet opp mot informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet handler om å sikre at opplysninger behandles med konfidensialitet (informasjonen blir ikke kjent for uvedkommende), integritet (informasjonen blir ikke endret av uvedkommende) og tilgjengelighet (informasjonen er tilgjengelig for dem som trenger den).²⁹

Mulig risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus i kommunen
- Mangelfulle retningslinjer og rutiner
- Lite kompetanse/opplæring blant de ansatte
- Uklare ansvarsforhold i kommunen
- Begrensede ressurser avsatt til personvernarbeidet
- Mangelfull internkontroll og avvikshåndtering
- Komplisert og omfattende regelverk

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Kommunen må dokumentere at personopplysninger behandles i tråd med personvernprinsippene. Det krever at det iverksettes egnede tiltak, både tekniske og organisatoriske, for å sikre at personopplysninger behandles i samsvar med regelverket. De nevnte risikofaktorene kan blant annet føre til at sensitiv informasjon kommer på avveie og at kommunen taper tillit og omdømme blant både innbyggere og ansatte.

På kommunens hjemmeside ligger det informasjon om personvern og informasjonssikkerhet³⁰. Her fremgår det at kommunen har etablert et eget personvernprosjekt kalt «GDPR- prosjektet», som blant annet går ut på å få oversikt over alle behandlinger av personopplysninger som skjer i kommunen. Prosjektet har også fokus på en del tekniske og organisatoriske tiltak som skal gjøre at kommunen blir enda bedre rustet til å håndtere personopplysninger om innbyggere og ansatte³¹. Videre fremkommer det her informasjon om hvordan man ber om innsyn i egne personopplysninger, hvem som har ansvaret for personvernet i kommunen og kontakthinformatjon til kommunens personvernombud.

Internt i kommunen er det utarbeidet en rekke prosedyrer og rutiner for GDPR som er tilgjengelig for alle ansatte gjennom kvalitetssystemet Compilo. Det fremgår av kommunens årsmelding for 2023 at internkontrollen skal bidra til å sikre at alle ansatte har relevant kunnskap ut fra sin rolle og at alle som er involvert i behandling av

²⁹ Datatilsynet, *Iverksette styringssystem for informasjonssikkerhet*, hentet fra <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/informasjonssikkerhet-internkontroll/etablere-internkontroll/iverksette-styringssystem-for-informasjonssikkerhet/>

³⁰ Iveland kommune, *Personvern og informasjonskapsler*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/om-kommunen/personvern-og-informasjonskapsler/>

³¹ Iveland kommune, *Hva betyr personvernreglene (GDPR)*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/om-kommunen/personvern-og-informasjonskapsler/personvermerkling/>

personopplysninger (GDPR) skal være kjent med retningslinjene i forhold til dette³². Konstituert kommunedirektør forteller til revisjonen at han opplever at det er et høyt fokus på og bevissthet rundt personvern og informasjonssikkerhet i kommunen.

Godt personvern er av høy vesentlighet for tilliten til kommunen, for deres innbyggere og for de ansatte. Uvedkommende må ikke få tilgang til personopplysninger de ikke skal ha. Revisjonen opplever at kommunen har fokus på området og har iverksatt risikoreduserende tiltak, men som følge av at lovverket er relativt omfattende og komplisert vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet som middels til høy.

Overordnet økonomistyring (RoV = M)

Kommunen har ansvar for å ha god økonomistyring. Økonomistyring handler på kort sikt om å ha balanse mellom budsjett og drift. På lang sikt handler det om å ha en tjenesteyting som dekker befolkningens tjenestebehov uten å bruke for mye ressurser.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Manglende/ikke realistiske finansielle måltall
- Mangelfulle rutiner/retningslinjer
- Manglende oppfølging av rutiner/retningslinjer
- Manglende samhandling mellom tjenesteområdene og/eller politikerne
- Uklar rolle-/ansvarsfordeling
- Fremtidig inntektsmodell
- Internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Kommuner med sunn økonomi og handlingsrom vil kunne møte innstramminger eller uforutsette hendelser uten at dette får direkte konsekvenser for innbyggernes tjenestetilbud. Svake netto driftsresultat over tid vil gi mindre politisk handlingsrom gjennom lavere fondsreserver, økt gjeld og eventuelle inndekningskrav.³³

En forutsetning for god økonomistyring er blant annet at det vedtas finansielle måltall for kommunen, jf. kommuneloven § 14-2 c. Kommunestyret har i sak 135/24 (rullering av økonomireglement) vedtatt følgende finansielle måltall for kommunen:

- *Netto driftsresultat på minimum 1 % av brutto driftsinntekter*
- *Lånegjeld (utenom startlån og finansielle leasingavtaler) skal ikke overstige 60 % av brutto driftsinntekter*
- *Disposisjonsfondet bør være på minimum 10 % av brutto driftsinntekter*³⁴

God økonomistyring henger videre tett sammen med kommunedirektørens internkontroll, jf. kommuneloven § 25-1. Herunder at det blant annet er etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet, at roller og ansvar i økonomiarbeidet er avklart og at det rapporteres om utviklingen i økonomien.

I kommunens årsmelding for 2023 er det utarbeidet følgende tabell for å vise sammenhengen mellom kommunens måltall og resultat:

³² Iveland kommune, Årsmelding 2023, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

³³ Kommunal og regionaldepartementet, Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner, hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/komm/okonomiplanveileder_krd_nett.pdf

³⁴ Iveland kommune, Økonomireglement for Iveland kommune, s.6, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/iaa9a8d72-842d-4d3c-a2c1-a8fcd95b1c/okonomireglement-vedtatt-050924.pdf>

Finansielle måltall for Iveland kommune, % av brutto driftsinntekter	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023
Netto driftsresultat, min 1%	1,4%	7,2%	5,6%	6,3%	15,1%
Lånegjeld, max 60%	47,7%	52,3%	60,4%	54,1%	50,9%
Disposisjonsfond, min 10%	20,3%	29,3%	33,6%	33,7%	42,2%

Iveland kommune hadde i 2023 et positivt netto driftsresultat på ca 29 millioner kroner, dette tilsvarer 15 % av brutto driftsinntekter. Kommunen skriver i årsmeldingen at det var flere forhold som medvirket til dette; høy pris på konsesjonskraft og mottak av flyktninger fra Ukraina nevnes blant annet.

I tabellen har kommunen tatt med all lånegjeld, også startlån, for å kunne vise den samlede gjeldsbelastningen for kommunen. Pr. 31.12.23 var denne på 50,9 %. Korrigert for lån til videre utlån (og ubrukte lånemidler) utgjør kommunens gjeld til investeringer 44,9 % av brutto driftsinntekter. Videre hadde kommunen 81,3 millioner kroner på disposisjonsfond, hvilket utgjør 42,2 % av brutto driftsinntekter.³⁵

Det fremgår videre av årsmeldingen for 2023 at enhetene har vist god budsjettdisiplin og styring. Totalt sett hadde enhetene et mindreforbruk på 3,3 millioner kroner i forhold til regulert budsjett. Det er kun politisk område og helseavdelingen som har hatt et merforbruk. Størst mindreforbruk var det i barnehagene og i rådmannens stab.

I budsjett og økonomiplan for 2024-2027 fremgår det at kommunen i perioden vil ha utfordringer med å tilpasse utgiftene til inntektene. God økonomidisiplin fra enhetene, utnytting av digitale tjenester, kompetanseheving, innovasjonsarbeid og optimal ressursbruk i tjenesteproduksjonen vil derfor være sentralt. Kommunen vil også måtte gjennomføre endringer innenfor tjenesteleveransene slik at driftskostnader går til de oppgaver som er lovpålagte og nødvendige. Rådmannen skriver at «Tiltakene er nødvendige for at man fortsatt skal kunne opprettholde gode tjenester, lokalt handlingsrom, ha utviklingsmuligheter og et økonomisk grunnlag som sikrer Iveland kommune gode tjenester og selvstendighet i fremtiden».³⁶

God økonomistyring er vesentlig for at kommunen forvalter ressursene på best mulig måte. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels.

Offentlige anskaffelser (RoV = H)

Norske kommuner må følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og sikre at det offentlige opptre med integritet, jf. anskaffelsesloven § 1. Videre skal reglene også bidra til å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Ikke tilstrekkelig kompetanse og kjennskap til regelverket
- Mangelfulle retningslinjer/rutiner
- Manglende etterlevelse av retningslinjer/rutiner
- Utilstrekkelig planlegging

³⁵ Iveland kommune, Årsmelding 2023, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

³⁶ Iveland kommune, Budsjett og økonomiplan 2024-2027, s.28, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i353dd832-5afc-463d-b9de-805efc591b32/budsjett-og-okonomiplan-2024-2027-radmannens-forslag.pdf>

- Uklar ansvars-/rollefordeling
- Ressurssituasjonen og tidsaspektet
- Mangelfull internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Anskaffelsesregelverket er komplisert, dette krever at kommunen har god kompetanse og forståelse av regelverket. Konsekvensene av at regelverket ikke blir fulgt, vil kunne være at kommunen ikke får varer og tjenester til gunstigst pris og på mest fordelaktige vilkår. Sannsynligheten for at dette skjer vil være avhengig av kommunens kompetanse og ressurser på innkjøpsfeltet.

Iveland kommune har utarbeidet et innkjøpsreglement, dette skal bidra til å sikre at offentlige anskaffelser utføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Reglementet er tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem, Compilo. Reglementet ble vedtatt av kommunestyret i 2012, og ble sist revidert i 2018. Videre er Iveland kommune en del av innkjøpssamarbeidet Offentlig fellesinnkjøp på Agder (OFA IKS). Selskapet gjennomfører offentlige anbudskonkurranser og inngår og forvalter vare- og tjenesteavtaler på vegne av deltakerne³⁷.

I 2020 gjennomførte revisjonen forenklet etterlevelseskontroll med offentlige anskaffelser. Ved gjennomgang av 10 offentlige anskaffelser ble det avdekket at det ikke var gjennomført konkurranse for 6 av anskaffelsene³⁸. Kommunen oppga i sin tilbakemelding på kontrollen at kommunen hadde iverksatt tiltak og ville iverksette ytterligere tiltak for å forhindre at slike avvik oppstår i fremtiden. Det nevnes blant annet at kommunen ville gjennomgå flere av kommunens rammeavtaler og at innkjøpere skulle delta på kurs om offentlige anskaffelser i regi av fylkeskommunen/OFA. For året 2024 vil offentlige anskaffelser igjen være tema for forenklet etterlevelseskontroll³⁹. Rapporten vil bli lagt frem for kontrollutvalget innen 30.juni 2025.

Kommunens etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser vil være vesentlig både av økonomiske hensyn, men også for å forebygge misligheter og sikre tillit og omdømme blant ansatte og innbyggere. Til tross for at kommunen har iverksatt risikoreduserende tiltak på området, vet vi av erfaring at dette generelt sett er et utfordrende område for kommunene. Revisjonen vurderer derfor risiko og vesentlighet som høy. Som følge av at det skal gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll med offentlige anskaffelser for året 2024, bør kontrollutvalget avvente denne gjennomgangen før det eventuelt bestilles en forvaltningsrevisjon på området.

Næringsutvikling (RoV = M)

Kommuner er viktige premissgivere for vekst og utvikling i næringslivet. For kommunal næringsutvikling kan det legges en bred eller en mer fokusert tilnærming til grunn⁴⁰;

- En bred definisjon av kommunens arbeid med næringsutvikling inkluderer forhold som kan gi en mer indirekte positiv virkning på næringslivet. En slik tilnærming fokuserer på kommunens generelle arbeid med samfunnsutvikling, hvor næringsutviklingsarbeidet inngår som en del av samfunnsutviklingen. Dette

³⁷ Offentlige fellesinnkjøp på Agder, hentet fra <https://ofa-iks.no/>

³⁸ Iveland kommune, Sak 11/20 i kontrollutvalget 05.10.20, *Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen*

³⁹ Iveland kommune, Sak 15/24 i kontrollutvalget, *Valgt etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i2f9128ec-183b-4b6d-b767-e9856d5aa1c2/ku-innk-071024.pdf>

⁴⁰ Svein Erik Moen, *Kommunen som samfunnsutvikler – drivere og hindringer for næringsutvikling -og sysselsettingsarbeid* (2011).

omfatter blant annet utvikling av tilbudet innen skole, helse, og kultur- og fritids-tilbud, arealplanlegging, infrastruktur m.v.

- En mer snever definisjon konsentrerer seg om kommunens tjenesteyting, og nærmere på de tjenestene som tilbys til næringslivet og bedrifter. Dette kan for eksempel være byggesaksbehandling, rådgivning og økonomisk støtte. Også kommunens mer aktive utadrettede næringsarbeid omfattes av denne definisjonen.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus i kommunen
- Begrenset kompetanse på fagområdet
- Mangelfull oppfølging av vedtatte mål og planer
- Uklar rollefordeling/organisering av næringsarbeidet
- Ressurssituasjonen
- Mangelfullt samarbeid med næringslivet
- Begrenset tilgang på næringsareal og lokaler

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Næringsutvikling er sentralt for at kommunen skal nå sine overordnede mål. Gjennom planarbeid og målrettet prioritering kan kommunen legge til rette for og stimulere til ønsket utbygging, næringsutvikling og befolkningsvekst.

I kommuneplanens samfunnsdel fremgår følgende mål «Iveland kommune er et attraktivt sted som har høyere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet»⁴¹. Under dette målet er det flere strategier som knytter seg til næringsutvikling, for eksempel «Tilrettelegge for arbeidsplasser og næringssetting i tråd med strategisk næringsplan for kristiansandsregionen», «initiere nye næringsutviklingsprosjekter», «tilrettelegge for næringssetting som utnytter lokale fortrinn» mv.

Kommunen skriver i budsjett og økonomiplan 2024-2027 at det må tilrettelegges for arbeidsplasser i kommunen ved bruk av god bo- og næringspolitikk. Tilskuddsordninger, veiledningstjenester for etablerere, Regionalt næringsfond for Birkenes, Iveland og Lillesand vil sammen med kommunale tilretteleggingstiltak være viktige for å bidra til dette⁴².

NHOs Kommune-NM er en årlig rangering av de økonomiske prestasjonene og rammebetingelsene for næringslivet i norske kommuner. Kommune-NM dekker fem temaområder; næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi⁴³. I rangeringen for 2024 får Iveland kommune en total plassering på 325 av 356 kommuner. Dette er imidlertid en oppgang fra 2023, da kommunen lå på 336.plass⁴⁴.

Et fungerende næringsutviklingsarbeid vil være vesentlig for å nå kommunens hovedmål om å øke befolkningsveksten. Opprettholdelse og vekst i befolkningen er

⁴¹ Iveland kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i092c6541-25e7-45c3-b4bd-79b6f276ea2a/kommuneplanens-samfunnsdel-2014-2026.pdf>

⁴² Iveland kommune, *Budsjett og økonomiplan 2024-2027*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i353dd832-5afc-463d-b9de-805efc591b32/budsjett-og-okonomiplan-2024-2027-radmannens-forslag.pdf>

⁴³ NHO, *Kommune-NM, kommuneresultater*, hentet fra <https://www.nho.no/tema/offentlig-sektor-og-naeringslivet/kommune-nm/kommuneresultater/>

⁴⁴ NHO, *Kommune-NM, kommuneresultater*, hentet fra <https://www.nho.no/tema/offentlig-sektor-og-naeringslivet/kommune-nm/kommuneresultater/>

avgjørende for kommunens økonomi og tjenestetilbud. Konstituert kommunedirektør forteller til revisjonen at han opplever at næringsutvikling er et felt som det er stort fokus på i kommunen, både politisk og administrativt. Internt i kommuneadministrasjonen opplever han at kommunen er på tilbudssiden og at de følger opp de initiativer som kommer. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Kommunedirektørens stab

Åpenhet og innsyn	H
Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak	M/H
Arkiv og dokumentasjon	H
Overordnet internkontroll	H
Varsling	H
Informasjonssikkerhet og personvern	M/H
Overordnet økonomistyring	M
Offentlige anskaffelser	H
Næringsutvikling	M

2.2 Oppvekst

I denne delen har vi samlet oppvekstområdet i kommunen, her inngår følgende enheter/roller:

- Barnehage
- Skole
- Midt-Agder barnevern
- Midt-Agder PPT
- Rådgiver oppvekst
- Kultur

Barnevernsreformen; tidlig innsats og forebyggende arbeid (RoV = M/H)

Barnevernsreformen, også kalt oppvekstreformen, trådte i kraft 01.01.2022. Ett av målene med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging i hele oppvekstsektoren. Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnas og familienes behov, kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere⁴⁵.

I kapittel 15 i ny barnevernslov tydeliggjøres det at det er kommunen som har ansvar for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer, jf. § 15-1. Videre fremgår det at kommunestyret skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid, denne skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen samt hvordan etatene skal samarbeide.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Lite fokus på tidlig innsats og forebygging
- Mangelfulle mål og planer for det forebyggende arbeidet
- Manglende oppfølging av planer i praksis
- Uklar ansvarsfordeling/rollefordeling
- Begrenset samarbeid mellom ulike etater
- Mangelfull koordinering
- Manglende styring/interkontroll
- Ressurssituasjonen i kommunen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av overstående risikofaktorer kan medføre at barn, unge og deres foresatte ikke får den hjelpen og støtten de har behov for på et tidligst mulig tidspunkt. Dette kan medføre at vanskene blir nødvendige store, vedvarer over lang tid eller at det oppstår tilleggsversker.

Iveland kommune vedtok i februar 2022 «Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune 2022-2026»⁴⁶. Planen inneholder en oversikt over kommunens forebyggende arbeid og ulike hjelpetilbud for barn, unge og familier. I planen blir det videre gjort rede for hvordan det tverrfaglige samarbeidet i kommunen skal gjennomføres, både på et overordnet nivå og i konkrete enkeltsaker. Det fremgår av kommunens årsmelding (2023) at plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats er prøvd ut og videreutviklet. Det står videre at kommunen vil revidere og forbedre forebyggende plan og jobbe enda mer effektivt på tvers

⁴⁵ Bufdir, *Hva er barnevernsreformen*, hentet fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/barnevernsreformen/hva-er-barnevernsreformen/>

⁴⁶ Iveland kommune, *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune 2022-2026*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i1615570e-9e4b-4e97-89a5-8172a9650db7/plan-for-tverrfaglig-samarbeid-og-forebyggende-innsats-2022.pdf>

av enhetene⁴⁷. Videre opplyses det om at det er ansatt en person (oppstart august - 23) som skal jobbe for å implementere barnevernsreformen. Dette er organisert som et prosjekt som varer i 2 år, dvs. til og med 2024.

Hvordan kommunen arbeider med tidlig innsats og forebygging er av høy vesentlighet. Revisjonen ser at kommunen har fokus på området og at det er iverksatt ulike risiko-reducerende tiltak. Dette er imidlertid et svært viktig område både for kommunen og kommunens innbyggere, revisjonen vurderer derfor samlet risiko og vesentlighet som middels til høy.

Psykososialt barnehagemiljø (RoV = H)

I 2021 ble det lovfestet at alle barn har rett til et godt og trygt barnehagemiljø. Det fremgår av barnehageloven § 41 at barnehagen ikke skal godta krenkelser som ute-stenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som jobber i barnehagen, skal gripe inn dersom et barn utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal videre forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å kontinuerlig arbeide for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna, jf barnehageloven § 41 annet ledd.

Mulig risikofaktorer kan være:

- For lite fokus på psykososialt barnehagemiljø
- Kompetanse og kjennskap til regelverket
- Manglende kartlegging av barnas barnehagemiljø
- Mangelfulle retningslinjer/rutiner
- Manglende oppfølging av retningslinjer/rutiner i praksis
- Begrenset samarbeid med foresatte
- Ressurs- og bemanningssituasjon i kommunen/barnehagen
- Avvik og avvikshåndtering/internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan bli alvorlige. At barn ikke opplever et godt og trygt barnehagemiljø, kan påvirke barns livskvalitet, helse, trivsel og læring. Konsekvensene av mobbing handler ikke bare om hvordan barn påvirkes i barnehagen, men også senere i livet⁴⁸.

På landsbasis har det vært en økning i saker som omhandler utestenging, vold og trakassering i barnehagene⁴⁹. Hvordan barnehagene jobber med forebygging og hvordan de undersøker og håndterer eventuelle saker, er av stor betydning. Iveland kommune har utarbeidet «Plan for et trygt og godt psykososialt miljø i barnehagene i Iveland kommune». Hensikten med planen er å gi ansatte, foresatte, politikere, lokalmiljø og andre oversikt over gjeldende regelverk og forebyggende arbeid for et trygt og godt psykososialt miljø i barnehagene. Planen inneholder også fremgangsmåter og beskrivelser av hva som skal iverksettes når en får melding om eller observerer at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø⁵⁰.

⁴⁷ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, hentet fra: <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

⁴⁸ Aaseth et al, *Mobbing i norske barnehager – en kunnskapsoversikt*, hentet fra <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/i1L2vPIFizkg8npPwppVlriAja3B7imtEqo8KMktfZdV286gMd.pdf>

⁴⁹ Fvn, *Foreldreutvalget; økning i saker om mobbing i barnehagen*, hentet fra <https://www.fvn.no/norgeogverden/i/9z6pvW/foreldreutvalget-oekning-i-saker-om-mobbing-i-barnehagen>

⁵⁰ Iveland kommune, *Plan for et trygt og godt psykososialt miljø i barnehagene i Iveland*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/if784c49c-0442-4464-ab61-294b69e49260/plan-for-et-trygt-og-godt-psykososialt-miljo-i-barnehagene.pdf>

Iveland kommune ved barnehagemyndigheten førte i 2023 tilsyn med Skaia og Vatnestrøm barnehage⁵¹. Temaet for tilsynet var barnehagens forebyggende arbeid og aktivitetsplikten for å sikre at barna har et trygt og godt barnehagemiljø. Tilsynet ble gjennomført i samarbeid med barnehagemyndigheten i Birkenes og Lillesand kommune. Av tilsynets konklusjon fremgikk det at barnehagen ivaretok aktivitetsplikten i planer, og de at tre første delpliktene var fulgt opp i praksis. Den fjerde delplikten handler om å sette inn egnede tiltak og evaluere, og tilsynet fant at barnehagen ikke klarte å sette inn tiltak slik at aktivitetsplikten ble oppfylt. I tilsynsrapporten datert 13.06.23 ble det derfor gitt følgende pålegg om retting:

Barnehageeier må sikre at Vatnestrøm barnehage setter inn egnede tiltak for at hvert av barna i barnehagen skal ha et trygt og godt barnehagemiljø⁵².

Tilsynet har blitt fulgt opp både administrativt og politisk, og det ble forsøkt en rekke tiltak for å lukke avviket. Barnehagemyndighet vurderte 06.03.24 at barnehageeier hadde iverksatt de tiltakene som var mulig innenfor barnehagens rammer og handlingsrom, og vurderte på bakgrunn av tilsendt dokumentasjon at forholdene var rettet. Tilsynet ble dermed avsluttet.

Både i forkant og i etterkant av tilsynet, har barnehagesituasjonen i Iveland kommune vært diskutert – både internt i kommuneorganisasjonen, på politisk nivå og blant kommunens innbyggere. Dette knytter seg til ulike forhold, blant annet psykososialt barnehagemiljø, ansattes arbeidsmiljø og bemanningssituasjonen i barnehagene. Kommunestyret besluttet i juni 2024 å legge ned barnehagetilbudet ved Vatnestrøm midlertidig ut barnehageåret 24/25⁵³.

Uavhengig av om kommunen har en eller to barnehager, må kommunen sikre at alle barn har et godt og trygt barnehagemiljø. Til tross for at det nylig er gjennomført tilsyn med psykososialt barnehagemiljø i kommunen, er dette et område som krever kontinuerlig fokus og innsats. Området er også vesentlig for å ivareta kommunens omdømme og innbyggernes tillit til kommunen. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

Bemanning og sykefravær i barnehage (RoV = H)

I barnehageloven fremgår det at bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, jf. bhl § 26. Bemanningsnormen krever at barnehagene skal ha minst én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Videre krever pedagognormen at barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per sju barn under tre år og én pedagogisk leder per fjorten barn over tre år.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Overholdelse av lovkrav/normkrav for bemanning
- Vanskelig å rekruttere kvalifisert personell

⁵¹ Iveland kommune, *Tilsynsrapport – vedtak, Barnehageloven kap 8: Psykososialt barnehagemiljø*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/222

⁵² Iveland kommune, *Tilsynsrapport – vedtak, Barnehageloven kap 8: Psykososialt barnehagemiljø*, s.24, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/222 (sak 56/2023- vedlegg)

⁵³ Iveland kommune, PS 56/2024; *Barnehagetilbudet i Iveland kommune*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/253

- Utskiftning av personell/mange vikarer
- Høyt sykefravær
- Manglende tiltak for å forebygge og redusere sykefraværet
- Mangelfull oppfølging av sykefravær/tilrettelegging på arbeidsplassen
- Omdømme
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Mangler ved bemanningen i barnehagen og utfordringer knyttet til sykefravær, kan både påvirke kommunens tjenestetilbud, barnas barnehagemiljø og de ansattes arbeidsmiljø. Videre vil dette også kunne ha betydning for kommunens omdømme samt påvirke kommunens økonomi.

Statsforvalteren i Agder gjennomførte våren 2024 et dokumenttilsyn med Iveland kommune/barnehagene knyttet til styrerressurs i barnehagelovens § 24 og grunnbemanning i § 26. Bakgrunnen for tilsynet var henvendelser fra foresatte i de kommunale barnehagene som var bekymret for lav grunnbemanning og ulemper ved felles ledelse for barnehagene Vatnestrøm og Skaia. Kommunen oversendte etterspurt dokumentasjon til Statsforvalter, og Statsforvalter skriver blant annet følgende:

Ut fra redegjørelse om organisering av styrers ressurs, ser vi at styrer og assisterende styrer fordeler ressursen for å ha tilstedeværelse i begge barnehager. Kommunen bekrefter at ressursen ikke er redusert etter ny organisering med delt styrerressurs mellom Skaia og Vatnestrøm barnehager og at ressursen følger av barnehageloven § 24. Videre viser de til å ha vurdert at organiseringen er i tråd med forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4.

(...)

For Skaia og Vatnestrøm barnehage har vi mottatt en oversikt for antall barn og ansatte. Vi finner fra denne dokumentasjonen at dette er tilstrekkelig til å ivareta grunnbemanningen beskrevet i barnehageloven § 26, andre ledd.

Som følge av dette, fant ikke Statsforvalteren grunnlag for å gjøre ytterligere undersøkelser og avsluttet tilsynet⁵⁴.

Det har, som tidligere nevnt, vært mye diskusjon rundt barnehagesituasjonen i Iveland den senere tiden. Kommunestyret vedtok i juni 2024 at Vatnestrøm barnehage blir midlertidig nedlagt barnehageåret 24/25. Dette er en del av et større sakskompleks, men det fremgår blant annet av saksfremlegget til saken at kommunen ikke har klart å drifte barnehagen på grunn av særdeles høyt sykefravær. Barnehagen hadde derfor vært stengt over noe tid som følge av manglende bemanning⁵⁵.

I årsrapportene for 2022 og 2023 er det ikke oppgitt konkrete tall for sykefraværet i barnehagene, men det fremgår at sykefraværet har vært høyt sammenlignet med

⁵⁴ Statsforvalteren i Agder, *Statsforvalteren avslutter tilsyn*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/Search?Query=Statsforvalter&OrderBy=DATE&SortOrder=1&DateFrom=2024-04-09&DateTo=2024-10-18

⁵⁵ Iveland kommune, *Sak 56/2024: Barnehagetilbudet i Iveland kommune*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/253

andre enheter og at det er fokus på sykefraværsoppfølging og forebyggende tiltak. Av 2.tertial 2024 fremgår det følgende tall⁵⁶:

Sykefraværprosent – Iveland barnehage			
1.tertial 2023	2. tertial 2023	1.tertial 2024	2. tertial 2024
15,26 %	9,09 %	13,92 %	24,40 %

Tabellen viser at sykefraværet i perioden har vært høyt, og pr. 2. tertial har enheten et samlet sykefravær på 24,40 %.

Konsekvensene av høyt sykefravær over tid er negativ både for kommunens tjenesteproduksjon, for den enkelte ansatte, for arbeidsmiljøet og for kommunens økonomi. Det er viktig at kommunen sørger for at barnehagen har en forsvarlig og stabil bemanning. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

Psykososialt miljø i skolen (RoV = H)

Kapittel 12 i ny opplæringslov omhandler elevene sitt skolemiljø. Her fremgår det at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, og har plikt til å jobbe kontinuerlig og systematisk med skolemiljøet.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Kompetanse og kjennskap til regelverket
- Begrenset fokus på forebygging
- Presset bemannings-/ressurssituasjon
- Mangelfull kartlegging av elevenes skolemiljø
- Begrenset samarbeid med elever/foresatte
- Lite samarbeid mellom skolen og andre aktører
- Mangelfulle tiltaksplaner/oppfølging av tiltaksplaner
- Internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan bli alvorlige. At barn og unge ikke opplever et godt og trygt skolemiljø kan medføre risiko for økt fravær fra skolen og dårligere skoleprestasjoner. Videre viser forskning at mobbing også har sammenheng med helseproblemer og sosiale vansker⁵⁷.

Det fremgår av tilstandsrapport for skolene i Iveland skoleåret 2022/2023⁵⁸ at kommunen blant annet bruker elevundersøkelsen, lærerundersøkelsen og foreldreundersøkelsen for å kartlegge læringsmiljøet på skolen. I tilstandsrapporten vises det til elevundersøkelsen for 2022-2023, her fremgår det blant annet at elevenes trivsel på 7 trinn (3,9 av 5) er noe lavere enn trivselen på landsbasis (4,1 av 5). For 10. trinn er trivselen 3,6 av 5 mot 4,1 som er snittet på landsbasis. Det kommenteres i tilstandsrapporten at datagrunnlaget i kommunen er lite, og at hver enkelt besvarelse dermed kan gjøre store utslag.

⁵⁶ Iveland kommune, PS 148/2024: 2. tertialrapport 2024, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/260

⁵⁷ Breivik, K., Bru, E., Hancock, C., Idsøe, E. C., Idsøe, T., & Solberg, M. E., Å bli utsatt for mobbing; En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak, hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2017/a-bli-utsatt-for-mobbing---en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak.pdf>

⁵⁸ Iveland kommune, Sak 62/2023; tilstandsrapport for barnehagene og skolen i Iveland 2022-2023, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/222

I kommunens tilstandsrapport for 22/23, kommer det ikke frem tall vedrørende mobbing på skolen verken for 7.trinn eller 10.trinn. I de offentlig tilgjengelige tallene fra elevundersøkelsen som er publisert på utdanningsdirektoratets nettside, fremgår det følgende om andelen elever som opplever mobbing i skolen.⁵⁹:

Elevundersøkelsen 2021-2022						
	Hele landet		Agder		Iveland	
	7.Trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn
Mobbing på skolen (andel)	7,9 %	5,7 %	7,2 %	5,2 %	*	*
Elevundersøkelsen 2022-2023						
	Hele landet		Agder		Iveland	
	7.Trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn
Mobbing på skolen (andel)	9,9 %	7,4 %	9,6 %	7,6 %	*	42,9 %
Elevundersøkelsen 2023-2024						
	Hele landet		Agder		Iveland	
	7.Trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn	7. trinn	10.trinn
Mobbing på skolen (andel)	12,8%	10,9 %	12,7 %	10,0 %	*	28,6 %

*betyr at tallet er unntatt offentlighet/skjermet. Resultater med få svar vises ikke på grunn av personvern.

Hvordan skolen jobber med forebygging og hvordan de undersøker og håndterer eventuelle saker, er av stor betydning. Iveland kommune har utarbeidet «Plan for et trygt og godt skolemiljø» (sist revidert i januar 2021)⁶⁰. Det fremgår at hensikten med planen er å gi personalet, foresatte og lokalmiljø oversikt over regelverk og virkemidler som skal sikre et godt og trygt miljø for alle barn. Videre skal planen være et arbeidsverktøy for ansatte for å sikre gode rutiner og godt forebyggende arbeid over tid. I planen ligger det rutiner/prosedyrer for hvordan skolen skal overholde aktivitetsplikten, i tillegg til at det er utarbeidet ulike skjema/maler. Det fremgår videre av årsmeldingen for 2023 at skolen opprettet et miljøteam høsten 2023. Teamet skal jobbe aktivt inn mot elevenes skolemiljø, ved forebygging, aktive tiltak mot enkeltelever eller grupper og generelt miljørettet arbeid mot alle elever.⁶¹

Skolenes arbeid med psykososialt skolemiljø krever kontinuerlig fokus og innsats. Revisjonen opplever at Iveland kommune har fokus på inkludering og forebygging av mobbing i skolene gjennom eget planverk og rutiner. Samtidig vil konsekvensene av mangelfull oppfølging på dette området bli store for dem det gjelder, og sett i lys av statistikken over mobbetallene vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som høy.

Spesialundervisning i grunnskolen (RoV = M)

Det fremgår av opplæringsloven § 11-1 at kommunen skal sørge for at opplæringen er tilpasset, det vil si at elevene får tilfredsstillende utbytte av opplæringen uavhengig av

⁵⁹ Udir, Elevundersøkelsen – mobbing 5. til 10.trinn, hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunn-skole/elevundersokelsen-mobbing-5-til-10-trinn-sporsmal/>

⁶⁰ Iveland kommune, Plan for et trygt og godt skolemiljø (revidert januar 2021), hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i44aa2da8-f10-4757-b048-30ad7c53d2cf/plan-for-et-trygt-og-godt-skolemiljo-150421.pdf>

⁶¹ Iveland kommune, Årsmelding 2023, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

forutsetninger, og at alle skal få utnyttet og utviklet sine evner. Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, kan trenge individuell tilrettelegging etter opplæringsloven §§ 11-4, 11-5 og 11-6.

I ny opplæringslov er det tidligere begrepet «spesialundervisning» delt inn i «individuell tilrettelagt opplæring», «personlig assistanse» og «fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler» i tre ulike bestemmelser. I det videre vil revisjonen for enkelthets skyld fortsatt bruke betegnelsen «spesialundervisning», da vi viser til fakta og statistikk fra før ny opplæringslov trådte i kraft (01.08.2024).

Mulige risikofaktorer kan være:

- Lite fokus på forebygging og tidlig innsats
- For høyt fokus på spesialundervisning fremfor tilpasning i ordinær undervisning
- Begrenset kompetanse hos ansatte
- Utilstrekkelig samarbeid med foreldre
- Begrenset samarbeid med PPT
- Manglende vedtak/oppfølgning av vedtak
- Ressurssituasjonen i skolen
- PP-tjenestens ressurser og muligheter til å følge opp
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av overnevnte risikofaktorer vil kunne være at barn og unge ikke får den hjelpen og støtten de har behov for på et tidligst mulig tidspunkt. Dette kan medføre at vanskene blir unødvendig store og at det oppstår tilleggsvansker og kostnader i fremtiden.

Statistikken nedenfor viser utviklingen i spesialundervisning (alle trinn) i Iveland kommune:

Elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning (andel)				
	2020	2021	2022	2023
Iveland	14,7%	13%	12,1%	12,1%
Agder	7,3%	8,3%	9,3%	9,6%
Norge (uten Oslo)	7,8%	7,9%	7,9%	8,1%

Tallene er hentet fra Agder-tall: <https://agdertall.no/utdanning-og-kompetanse/grunnskole/#spesialundervisning>

Tabellen viser at Iveland over tid har redusert andelen som mottar spesialundervisning, men kommunen ligger fremdeles over snittet i Agder og landet for øvrig.

Årstimer per elev med spesialundervisning (antall)				
	2020	2021	2022	2023
Iveland	95,7	73	126,5	116,7
Agder	133,4	129,4	122,1	119
Norge (uten Oslo)	143,1	144,2	145,1	146,2

Tallene er hentet fra SSB <https://www.ssb.no/statbank/table/12255>

Statistikken viser samtidig at kommunen bruker færre timer per elev som mottar spesialundervisning sammenlignet med landet og fylket.

Kommunen utarbeidet i 2016 planen «Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk for barnehager og skoler i Iveland»⁶². Planen skal være til hjelp for barnehager, skoler, PPT og kommunen for å sikre gode rutiner og tilrettelegging for alle barn. I planen gjøres det bla. rede for mål, lovverk (tidligere opplæringslov) og rutiner for spesialpedagogiske tiltak. Av årsmeldingen for 2023 fremgår det at kommunen fremover vil ha fokus på å snu spesialundervisningen mest mulig fra individ til system ved hjelp av blant annet midler fra kompetanseløft for spesialundervisning og inkludering⁶³.

Revisjonen gjennomførte i 2018 forvaltningsrevisjonsprosjektet «Inkluderende læringsmiljø i Ivelandsskolen». Revisjonen undersøkte da tre problemstillinger: 1) Hva er status når det gjelder spesialundervisning i Iveland kommune? 2) I hvilken grad bidrar Pedagogisk-psykologisk tjenestes (PPTs) arbeid til å skape et inkluderende læringsmiljø på skolene i Iveland og 3) I hvilken grad bidrar Iveland kommunes tilnærming til den generelle tilpassete undervisningen til å skape et inkluderende læringsmiljø på skolene i Iveland?. I rapporten ble det gitt to anbefalinger for å styrke kommunens arbeid på feltet:

1. *Iveland kommune bør videreføre det utviklings- og implementeringsarbeidet innenfor oppvekstsektoren som man allerede er godt i gang med*
2. *Iveland kommune bør gå gjennom ressurstilodelingsmodellen til skolen med tanke på om den kan innrettes på en måte som ikke gir skolen insentiver til å klientifisere elevene gjennom enkeltvedtak om spesialundervisning*⁶⁴

At barn og unge får rett hjelp til rett tid, er av høy vesentlighet for å forebygge vansker på et senere tidspunkt. Dette innebærer at kommunen må ha fokus på at de som har krav på spesialundervisning får dette, samtidig som de jobber med å tilpasse det ordinære opplæringsopplegget slik at flest mulig blir inkludert. Revisjonen gjennomførte en forvaltningsrevisjon på feltet for en tid tilbake, og det kan være aktuelt å gjennomføre en oppfølgingsundersøkelse. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Oppvekst

Barnevernsreformen; tidlig innsats og forebyggende arbeid	M/H
Psykososialt barnehagemiljø	H
Bemanning og sykefravær i barnehage	H
Psykososialt miljø i skolen	H
Spesialundervisning i grunnskolen	M

⁶² Iveland kommune, *Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk, barnehager og skoler i Iveland*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i0d5610e3-40d8-41da-b1f0-8d43160500b0/plan-for-spesialpedagogisk-arbeid-skolene-i-iveland.pdf>

⁶³ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

⁶⁴ Agder Kommunerevisjon IKS, *Inkluderende læringsmiljø i Ivelandsskolen*, s. 31, hentet fra <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2018/01/Inkluderende-læringsmiljø-i-Ivelandsskolen.pdf>

2.3 Pleie og omsorg

Enhet for pleie og omsorg har blant annet ansvar for sykehjem/omsorgssenter og hjemmebaserte tjenester. Revisjonen vil i dette delkapittelet se nærmere på tema innenfor pleie og omsorg som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon.

Aldrende befolkning (RoV = H)

Håndtering av en stadig aldrende befolkning er en nasjonal utfordring. I tiårene fremover vil andelen eldre i den norske befolkningen øke kraftig.

Befolkningsframskrivninger viser følgende for Iveland kommune. Tabellen er hentet fra kommunens årsmelding for 2023.

Årstall		2025	2030	2035	2040	2045	2050
Geografi	Alder						
Iveland	75-79 år	48	59	64	72	72	84
	80 år+	50	65	86	113	135	146

Mulige risikofaktorer kan være:

- Begrenset fokus i kommunen – administrativt/politisk
- Utfordrer kommunens tjenestetilbud
- Manglende boliger/manglende investeringer i tilpassede boliger
- Bemanningsutfordringer/vanskelig å rekruttere kvalifisert arbeidskraft
- Omstilling, evne og ressurser til å ta i bruk nye teknologiske løsninger/velferdsteknologi
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av de demografiske endringene og den aldrende befolkningen må kunne anses å være store; økonomisk vil økt antall eldre i befolkningen gi lavere sysselsetting og svekke skattegrunnlagene, samt gi økte utgifter til pensjon. Dette vil skape utfordringer knyttet til finansieringen av det kommunale tjenestetilbudet. Tjenestemessig vil økt antall eldre i befolkningen medføre økt behov for helse- og omsorgstjenester og legge ytterligere press på tjenestene. Færre personer i arbeidsfør alder vil i tillegg kunne skape utfordringer knyttet til bemanning og rekruttering til sektoren.

I juni 2023 la regjeringen frem en ny eldrereform⁶⁵. Reformen skal sørge for en mer helhetlig eldrepolitikk som bidrar til at eldre kan oppleve en aktiv alderdom og en trygg eldreomsorg. I Ivelands budsjett og økonomiplan for 2024-2027 fremgår det at det er et prioritert tiltak å implementere reformen. Videre vil pleie og omsorg ha fokus på å beholde og rekruttere tilstrekkelig helsepersonell, arbeide for en mer robust organisering (rett kompetanse på rett sted/oppgavefordeling) og ha økt fokus på kompetanseheving⁶⁶.

Revisjonen opplever at kommunen har fokus på dette feltet. Selv om kommunen forbereder seg best mulig på den aldrende befolkningen, er dette et komplekst og krevende felt for alle norske kommuner. Revisjonen vurderer derfor risiko og vesentlighet

⁶⁵ Regjeringen 2023, Meld.St. 24 (2022-2023) Fellesskap og meistring – Bu trygt heime-reformen, hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-legger-frem-ny-eldrereform/id2985291/?expand=factbox2985298>

⁶⁶ Iveland kommune, Årsmelding 2023, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

som høy. Temaet er omfattende, dersom kontrollutvalget velger å bestille et slikt prosjekt vil det være nødvendig å konkretisere hva som eventuelt skal undersøkes nærmere.

Legemiddelhåndtering i sykehjem (RoV = M/H)

Sykehjem er en helseinstitusjon som gir pasienter heldøgns opphold, behandling og pleie som det ikke er påkrevet at skjer på sykehus, men hvor det likevel er nødvendig med mer helsefaglig oppfølging enn det som er forsvarlig eller praktisk mulig å yte i pasientens eget hjem. Det er viktig at pasienter i sykehjem får riktige legemidler, i riktig dose, til riktig tid. Legemiddelhåndtering er regulert i forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. Av forskriften fremgår det blant annet at sykehjemsbeboere skal ha legemiddelgjennomgang ved innkomst og minst én gang årlig, jf. § 5a.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Svikt i journalsystemene
- Ressurssituasjonen/tidspress i kommunen/sykehjemmet
- Mangelfulle rutiner/retningslinjer
- Manglende overholdelse av rutiner/retningslinjer
- Internkontroll/avviksrapportering
- Misligheter

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene kan bli alvorlige dersom pasienten får feil type legemiddel, for få, for mange eller feil dose, eller kombinasjoner av legemidler som fører til skade. En annen konsekvens av å ikke ha kontroll over legemiddelhåndteringen er muligheten for misligheter. Sannsynligheten for at risikofaktorene inntreffer vil blant annet avhenge av om det foreligger rutiner og retningslinjer samt at det er innarbeidet ulike kontrollaktiviteter.

Fylkesmannen i Agder (nåværende Statsforvalteren i Agder) gjennomførte tilsyn med Iveland kommune/Iveland omsorgssenter i 2020. I tilsynet ble det undersøkt om kommunen sørger for at driften ved Iveland omsorgssenter blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at pasienter får trygge og gode tjenester. Tilsynet bestod av flere tema; 1. Smittevern og koronavirus-pandemi, 2. forsvarlig medisinsk oppfølging, 3. brukermedvirkning og 4. plikt til systematisk styring og kontroll. Fylkesmannen skriver i sin konklusjon at

Gjennom aktivt å undersøke at rutinene blir etterlevd, og årlig evaluere det eksisterende styringssystemet, sikrer ledelsen at ansatte kan levere individuelle og tilpassede tjenester av god kvalitet⁶⁷.

Fylkesmannen avdekket ikke avvik under tilsynet.

Revisjonen har ikke funnet statistikk over hvor mange av beboerne på sykehjemmet i Iveland som har fått legemiddelgjennomgang av lege. Statistikken på landsbasis viser at i 2023 hadde 61,7 % av beboerne på langtidsopphold hatt legemiddelgjennomgang i løpet av de siste 12 månedene. Statistikken for Agder fylket var 70 %⁶⁸.

⁶⁷ Helsetilsynet, *Tilsynsrapport fra tilsyn med Iveland omsorgssenter 2020*, hentet fra <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsyns-rapporter/agder/2020/iveland-kommune-tilsyn-med-iveland-omsorgssenter/#toc-header-4>

⁶⁸ Helsedirektoratet, *Sykehjemsbeboere som har fått legemiddelgjennomgang siste 12 måneder*, hentet fra <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester/legemiddelgjennomgang-hos-beboere-p%C3%A5-sykehjem>

Revisjonen opplever at kommunen har fokus på området og det ble gjennomført tilsyn i 2020. I kommunens internkontrollsystem finner revisjonen ulike rutiner og dokumenter knyttet til legemiddelhåndtering/legemiddelgjennomgang. Samtidig vil svikt på området kunne få alvorlige konsekvenser, revisjonen vurderer derfor risiko og vesentlighet som middels til høy.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Pleie og omsorg

Aldrende befolkning	H
Legemiddelhåndtering i sykehjem	M/H

2.3 Helse og velferd

Enheten leverer helsetjenester, herunder legetjenesten, helsestasjon, jordmortjeneste, psykisk helsetjeneste, fysioterapi, habilitering og frisklivssentral. Videre har enheten ansvar for flyktingetjeneste, rustjeneste, boveiledning og husbankens startlånsordning. Iveland kommune er en del av vertskommunesamarbeidet NAV Midt-Agder.

Folkehelse og levekår (Rov = M/H)

Folkehelsearbeidet i kommunen er forankret i lov om folkehelsearbeid. Av § 4 fremgår det følgende:

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

I kommunens planverk skal det fastsettes overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet for å møte folkehelseutfordringene. Kommunen skal ut fra dette iverksette nødvendige folkehelse tiltak. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, mv.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Kjennskap til lovverket
- Begrenset fokus på kommunens folkehelsearbeid – administrativt og/eller politisk
- Manglende mål for folkehelsearbeidet
- Mangelfulle planer/styringsdokumenter
- Manglende/ikke oppdatert oversikt over helsetilstanden i befolkningen
- Uklar rolle- /ansvarsfordeling
- Lite samarbeid på tvers av enhetene i organisasjonen/ andre utenforstående aktører
- Mangelfull evaluering av tiltak

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Folkehelse og levekår må sees i sammenheng; utdanning, inntekt og tilknytning til arbeidslivet har betydning for folkehelsen. Sosiale helseforskjeller, eller sosial ulikhet i helse, kan sees både på landsbasis og i fylker og kommuner. De som har lang utdanning og god økonomi, lever lenger og har færre helseproblemer enn de som har kortere utdanning og dårligere økonomi⁶⁹. Iveland kommune har, i likhet med mange andre kommuner på Agder, noen vedvarende levekårsutfordringer. Dette knytter seg særlig til lav sysselsetting med høyt innslag av deltid, mange uførepensjonister i yrkesaktiv alder og mange som står på terskelen til å bli uføre⁷⁰.

I kommuneplanens samfunnsdel for 2014-2026, fremgår det at kommunen har som mål å være et helsefremmende og inkluderende samfunn for alle⁷¹. Herunder har

⁶⁹ FHI, *Sosiale helseforskjeller i Norge*, hentet fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/sosiale-helseforskjeller/>

⁷⁰ Agder fylkeskommune, *Bedre levekår på Agder*, hentet fra <https://agderfk.no/vare-tjenester/folkehelse-levekar-og-likestilling/betre-levekar-pa-agder/>

⁷¹ Iveland kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i092c6541-25e7-45c3-b4bd-79b6f276ea2a/kommuneplanens-samfunnsdel-2014-2026.pdf>

kommunen et mål om at «Innbyggerne opplever levevilkår og folkehelse minst på nivå med landsgjennomsnittet⁷²».

Iveland kommune utarbeidet en folkehelseoversikt i 2019, med tilhørende handlingsplan for folkehelsearbeidet for 2020-2023. Videre finner revisjonen at det i kommunens kvalitetssystem er utarbeidet en prosedyre for det løpende oversiktsarbeidet og prosedyre for det systematiske folkehelsearbeidet. Prosedyrene er imidlertid av eldre årstall, 2016 og 2018. Kommunen har, etter hva revisjonen kjenner til, ikke utarbeidet en samlet oversikt over folkehelsen siden 2019, men i forbindelse med ny samfunnsdel til kommuneplanen er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag. Her ligger det oppdaterte tall/statistikk og vises til en rekke forhold i tilknytning til folkehelse og levekår.

Folkehelsearbeidet er omfattende og krever tverrsektoriell innsats. I 2023 gjennomførte revisjonen en forvaltningsrevisjon med tema barnefattigdom (se neste punkt i analysen), dette prosjektet må sees i sammenheng med temaet folkehelse og levekår. Revisjonen opplever at kommunen har oppmerksomhet mot feltet, men statistikken viser samtidig at kommunen har utfordringer knyttet til folkehelse/levkår. Samlet risiko og vesentlighet vurderes derfor som middels til høy.

Barnefattigdom (RoV = M)

I Norge har man ikke et offisielt mål på fattigdom eller en fattigdomsgrense. En sentral indikator for å måle barnefattigdom er andelen barn (0-17 år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt. I EU og i norsk statistikk settes grensen for lavinntekt til 60 % av medianinntekten i samfunnet. Husholdninger som har en inntekt som er lavere enn 60 % av medianinntekten over tre år, regnes som husholdninger med vedvarende lavinntekt⁷³.

På landsbasis bor over 1 av 10 barn i Norge i husstander med vedvarende lavinntekt. Ikke alle som lever i lavinntektsfamilier opplever fattigdom, men det å vokse opp i en familie med vedvarende økonomiske vansker innebærer *økt risiko* for å oppleve negative konsekvenser av fattigdom.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende fokus på tematikken – politisk eller administrativt
- Begrenset kompetanse på fagfeltet
- Manglende målsettinger/oppfølging av målsettinger
- Uklar ansvarsfordeling/rollefordeling
- Mangelfullt samarbeid og koordinering på tvers av tjenester/med frivilligheten
- Begrensede tilgjengelige tiltak
- Ressurssituasjonen i kommunen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

At barn og unge vokser opp med risiko for fattigdom, har konsekvenser for det enkelte barn og familiene som opplever dette, men også for samfunnet som sådan. Det kan blant annet påvirke helse, skolegang, muligheter på arbeidsmarkedet,

⁷² Iveland kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i092c6541-25e7-45c3-b4bd-79b6f276ea2a/kommuneplanens-samfunnsdel-2014-2026.pdf>

⁷³ Les mer om dette her https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/

relasjonsbygging og inkludering⁷⁴. Det er videre risiko for at barn som vokser opp i familier med en vanskelig økonomisk situasjon fortsetter å ha økonomiske vanskeligheter når de selv blir voksne. Konsekvensene av å vokse opp i en familie med vedvarende lav inntekt kan dermed vise seg både på kort og lang sikt. Sannsynligheten for at risikofaktorene inntreffer avhenger blant annet av organiseringen i kommunen, hvilke tiltak som iverksettes og samarbeidet mellom ulike sektorer.

Revisjonen gjennomførte i 2023 et forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema «Barn i lavinntektsfamilier» i Iveland kommune. Rapporten viste at kommunen har fokus på dette området og har iverksatt ulike risikoreduserende tiltak. Revisjonen kom likevel med følgende anbefalinger for å styrke og videreutvikle arbeidet på feltet:

- 1. Iveland kommune bør sikre at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan de innhenter informasjon om barn og unges behov i forbindelse med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp jf. sosialtjenesteloven § 4.*
- 2. Iveland kommune bør kontrollere at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres jf. sosialtjenesteloven § 5 om internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1.*
- 3. Iveland kommune bør styrke oppfølging av kommuneplaner og rapportering på iverksettelse / måloppnåelse, jf. kommuneloven § 25-1.*
- 4. Iveland kommune bør årlig vurdere om kommunedelplanen Kvalifisert for fremtida 2022 dekker tematikken barnefattigdom godt nok.*
- 5. Iveland kommune bør evaluere Frivillighetsrådet innen utgangen av 2023, for å vurdere samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.⁷⁵*

Rådmannen har i sak 18/23 gitt tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan kommunen har fulgt opp rapportens anbefalinger. Kontrollutvalget tok rådmannens tilbakemelding til foreløpig orientering, og ønsket en ny tilbakemelding fra kommunen i april 2024. På grunn av endringer i organisasjonen, har denne tilbakemeldingen blitt utsatt – og slik revisjonen forstår det er saken pt. fortsatt under oppfølging av kontrollutvalget.

Som følge av at det nylig er gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt på området, vurderer revisjonen det ikke som hensiktsmessig å gjennomføre en ny forvaltningsrevisjon i denne valgperioden. Samlet risiko og vesentlighet vurderes likevel som midtels.

Introduksjonsprogrammet (RoV = H)

Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) med tilhørende forskrifter regulerer kommunens ansvar for tjenester til innvandrere med oppholdstillatelse etter 1. januar 2021⁷⁶. Kommunen har etter loven plikt til å tilby introduksjonsprogram til nyankomne innvandrere i målgruppa som er bosatt i kommunen. Formålet med introduksjonsprogrammet er å gi deltakerne grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv og forberede dem til arbeid eller utdanning.

⁷⁴ Bufdir, *Fattigdom – veileder om arbeid for barn som lever i fattige familier*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/veileder-fattigdom/>

⁷⁵ Agder Kommunerevisjon IKS, *Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune*, s. 3, hentet fra <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2023/01/Forvaltningsrevisjon-Barn-i-lavinntektsfamilier-i-Iveland-kommune.pdf>

⁷⁶ For personer som har fått oppholdstillatelse før 1. januar 2021 gjelder introduksjonsloven fra 2003.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Lite forutsigbart felt (mtp. planlegging og budsjettering – antall som bosettes i kommunen)
- Ressurssituasjonen i kommunen
- Variert målgruppe vs. individuell tilpasning
- Mangelfulle planer/kontrakter
- Mangelfullt samarbeid internt i kommunen
- Begrenset samarbeid med frivilligheten/næringslivet

Risiko og vesentlighetsvurdering:

Iveland kommune bosatte totalt 17 flyktninger i 2023, og kommunestyret har fattet vedtak om å bosette ytterligere 20 personer i 2024. For å kunne gi et tilstrekkelig tilbud til denne gruppen har bemanningen i helse og velferd blitt styrket. Det fremgår av årsmeldingen for 2023 at kommunens flyktningtjenesten består av to ansatte fordelt på 1,5 årsverk, men at de fleste i enhet for helse og velferd bidrar til at flyktningene skal få et så godt tilbud som mulig⁷⁷.

Kommunen har plikt til å tilby introduksjonsprogram, jf. kapittel 4 i integreringsloven. Introduksjonsprogrammet skal starte opp så tidlig som mulig, og senest innen tre måneder etter bosetting. Introduksjonsprogrammet skal ha noen felles mål for alle deltakere, mens annet innhold skal være tilpasset den enkelte. Som minimum skal introduksjonsprogrammet inneholde:

- Opplæring i norsk
- Opplæring i samfunnskunnskap
- Kurs i livsmestring
- Arbeids- eller utdanningsrettede element

Årsrapporten fra NAV Midt-Agder viser at det har vært en økning i utbetaling til økonomisk sosialhjelp til flyktninger for alle kommunene i samarbeidet. Det fremgår at det er flere årsaker til dette, men den største faktoren er at flere nå er ferdig med introduksjonsprogrammet og enten ikke har kommet i ordinært arbeid eller ikke har nok inntekt til å kunne forsørge seg og sin familie⁷⁸. De skriver videre at det er bekymringsfullt at Agder har færrest Ukrainere i ordinært arbeid.

Konstituert kommunedirektør forteller at de samarbeider med NAV Midt-Agder om flyktningefeltet, og at kommunen fremover vil ha økt fokus på at flyktninger kommer ut i arbeid. Han forteller at det pt. er svært få av flyktningene som har kommet ut i ordinært arbeid, og at de derfor må iverksette noen tiltak her.

Konsekvensene av at overstående risikofaktorer inntreffer vil kunne være dårligere integrering, lavere deltakelse i arbeidsliv og sosiale utfordringer med tilhørende økonomiske konsekvenser for den enkelte og for kommunen. Kommunens arbeid på flyktningefeltet har også betydning for fortsatt bosetting i kommunen og kommunens mål om å øke innbyggertallet. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy.

⁷⁷ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arismelding-2023.pdf>

⁷⁸ NAV Midt-Agder, *Årsrapport 2023*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966575_PROD-964966575/DmbMeeting/458

Helsestasjon og skolehelsetjenesten (RoV = M/H)

Kommunen skal tilby helsestasjon- og skolehelsetjeneste til barn og ungdom 0-20 år samt tilby svangerskaps- og barselomsorg ved helsestasjonen.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Tilgjengelighet for målgruppene
- Ressurssituasjonen
- Samhandling og samarbeid med andre kommunale tjenester
- Samhandling/samarbeid med andre ikke-kommunale tjenester/etater
- Uklar ansvars- og oppgavefordeling
- Tilgjengelige tiltak/virkemidler
- Internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Helsestasjon og skolehelsetjenesten er en viktig tjeneste som retter seg mot relativt store deler av befolkningen; gravide, barselfamilier, barn og unge og deres familier. Tjenestens mandat er omfattende, og skal blant annet bidra til følgende:

- *Fremme god psykisk og fysisk helse*
- *Fremme gode sosiale og miljømessige forhold*
- *Forebygge sykdom og skader*
- *Utjevne sosiale helseforskjeller*
- *Forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt*⁷⁹

For at tjenestene skal fungere som forutsatt, er det viktig at kommunen sørger for at tilbudet er tilgjengelig for målgruppene og at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å gjennomføre sitt arbeid.

Iveland kommune har laget nettsiden «Leve sammen»⁸⁰. Tjenestetilbudet til helsestasjon og skolehelsetjenesten er konkretisert og gjort tilgjengelig på denne nettsiden. Det legges stor vekt på tverrfaglig samarbeid til barnas og ungdommenes beste, med fokus på familieperspektivet. Helsestasjon og skolehelsetjenesten har en rekke samarbeidspartnere, og har særlig et tett samarbeid med psykisk helse. Videre ser revisjonen at det i kommunens kvalitetssystem ligger prosedyrer/rutiner og internkontroll knyttet til helsestasjonen.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten er et universelt tilbud til alle innbyggere. Tjenesten er en sentral arena for å kunne jobbe systematisk forebyggende og til å kunne fange opp og ta tak i eventuelle utfordringer på et tidlig tidspunkt. Området er dermed av høy vesentlighet for kommunen og kommunens innbyggere. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels til høy.

Fastlegesituasjonen (RoV = M)

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. For å oppfylle dette ansvaret skal kommunen blant annet tilby fastlegeordning.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Brukere får ikke oppfylt lovfestede rettigheter
- Aldrende befolkning/flere eldre

⁷⁹ Helse og omsorgsdepartementet, *Helsestasjon og skolehelsetjenesten*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/helse-og-omsorgstjenester-i-kommunene/innsikt/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/id426268/>

⁸⁰ Iveland kommune, *Leve sammen*, hentet fra <https://www.sammeniveland.no/>

- Økt press på legetjenesten som følge av flyktnings situasjonen
- Rekrutteringsutfordringer
- Ressurssituasjonen/økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Nasjonale medier har over flere år rapportert om en fastlegekrise. Problematikken er sammensatt, men omhandler blant annet økende arbeidsmengde og krav for fastlegene, samt rekrutteringsutfordringer med at erfarne fastleger ser seg nødt til å slutte i jobben samt at nye, yngre leger ikke ønsker å gå inn i ordningen⁸¹. På landsbasis har dette medført at innbyggere har stått uten fastlege samt at det har vært lang ventetid på legetjenester.

Det fremkommer av årsmeldingen at kommunen fikk tilsatt en ny fastlege i 2023, og kommunen har pr. 2024 en fastlegeordning med tre spesialister i allmenntillegene. Legekontoret holder til på kommunehuset og har åpent alle virkedager. På kommunens hjemmeside informeres det om at legetjenesten har få dagers ventetid for vanlige konsultasjoner og time samme dag ved behov for øyeblikkelig hjelp⁸². Legevaktjenesten er et samarbeid med Vennesla kommune på kveldstid, og Kristiansand kommune på nattetid⁸³.

Potensielle konsekvenser av mangelfulle legetjenester er alvorlige. Dette handler om innbyggernes liv og helse, og kan også få konsekvenser for kommunens omdømme og økonomi. Området er således av høy vesentlighet både for kommunen og innbyggerne. Kommunen har iverksatt tiltak for å motvirke risikofaktorene, og revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som middels.

NAV-tjenester – Aktivitetsplikten for personer under 30 år (RoV = H)

Kommunene har ansvar for å fremme sosial og økonomisk trygghet, bedre levekårene til vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling samt forebygge sosiale problemer, jf. sosialtjenesteloven § 1.

De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen, Jf. sotjl § 18

Personer under 30 år er pliktig til å delta på aktivitet for tildeling av økonomisk stønad, jf. sosialtjenesteloven § 20 a.

Mulig risikofaktorer kan være:

- Ansatte kjennskap til regelverket
- Ressurs- og bemanningssituasjonen
- Mangelfulle rutiner og praksis for søknadsbehandling og vedtak
- Mangelfull kartlegging
- Mangelfull brukervedvirkning
- Mangelfulle individuelle vurderinger
- Håndheving av aktivitetsplikten
- Begrenset journalføring/dokumentasjon
- Samarbeid og koordinering
- Mangelfull internkontroll

⁸¹ Helse- og omsorgsdepartementet, *Oppretter flere utdanningsstillinger for å løse fastlegekrisen*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/oppretter-flere-utdanningsstillinger-for-a-lose-fastlegekrisen/id2996395/>

⁸² Iveland kommune, *Legetjenesten*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/tjenester/helse-og-omsorg/lege-og-helsestasjon/legetjenesten/>

⁸³ Iveland kommune, *legetjenesten*, hentet fra: <https://www.iveland.kommune.no/lege-og-legevakt.294709.no.html>

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av risikofaktorene kan være at brukere ikke får de tjenester som de har krav på, samtidig som det medfører risiko for at det reelle behovet ikke blir avdekket eller at det blir iverksatt riktige tiltak. Videre vil en høy andel sosialhjelpsmottakere påvirke økonomien i kommunen. Økonomisk sosialhjelp skal være en midlertidig løsning, og det er en utfordring dersom personer har økonomisk sosialhjelp som viktigste inntektskilde over tid.

Iveland kommune skriver i budsjett og økonomiplan 2024-2027 at: «Iveland har høyt utenforskap, antall innbyggere i alderen 18 til 67 år som står utenfor arbeidslivet er nå «en av tre». Disse må søkes tilbakeført i arbeid via NAV eller andre tiltak. Videre må man jobbe for økt sysselsetting for denne gruppen (...)»⁸⁴. Videre fremgår det at årsmeldingen for 2023 at uføreandelen blant unge (18-24 år) er urovekkende høy og tiltak og aktiviteter for denne gruppen må prioriteres⁸⁵. Statistikk hentet fra Agdertall viser at 11,7 % mellom 15-29 år i Iveland er utenfor arbeid, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak i 2023. Til sammenligning var snittet for fylket 10,7 %⁸⁶.

Måltrettet arbeid for å få flest mulig ut i arbeidslivet eller over på rett tiltak er sentrale risikoreduserende tiltak. Iveland kommune er en del av NAV Midt-Agder sammen med kommunene Bykle, Valle, Bygland, Åseral og Vennesla (vertskommune). Det fremgår av årsrapporten for 2023 at NAV Midt-Agder har flere tiltak som er spesielt rettet mot unge mennesker. *Basen* er ett av disse tiltakene, dette er et treårig prosjekt for unge mennesker (16-30 år) som trenger bistand til å komme i arbeid eller utdanning⁸⁷. Konstituert kommunedirektør forteller at kommunen nå har fått et veldig godt samarbeid med NAV Midt-Agder, og at det er høyt fokus på denne gruppen.

Økonomisk sosialhjelp skal være en midlertidig løsning, og det er en utfordring dersom personer har økonomisk sosialhjelp som viktigste inntektskilde over tid. Det er av høy vesentlighet for kommunen at unge personer som er eller står i fare for å bli langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp, skal få oppfølging som øker sannsynligheten for at vedkommende kommer i inntektsgivende arbeid. På bakgrunn av dette vurderer revisjonen at samlet risiko og vesentlighet er høy.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Helse og velferd

Folkehelse og levekår	M/H
Barnefattigdom	M
Introduksjonsprogrammet	H
Helsestasjon og skolehelsetjeneste	M/H
Fastlegesituasjonen	M
NAV-tjenester – Aktivitetsplikten for personer under 30 år	H

⁸⁴ Iveland kommune, *Budsjett og økonomiplan 2024-2027*, hentet fra: <https://iveland.kommune.no/f/p1/ib29050aa-286a-4995-9140-e41063b6debc/budsjett-og-okonomiplan-2024-2027-endelig.pdf>

⁸⁵ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

⁸⁶ Agdertall, *Arbeidsmarkedsstatus 15-29 år*, hentet fra <https://agdertall.no/arbeidsliv/utenforskap-fra-arbeidslivet/>

⁸⁷ NAV Midt-Agder, *Årsrapport 2023*, hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966575_PROD-964966575/DmbMeeting/458

2.4 Drift og utvikling

Enheten har ulike ansvarsområder og tjenester: Vannforsyning, avløpsrensing, vedlikehold av kommunale bygg, renovasjon, sommer og vintervedlikehold av veier og anlegg, park- og idrettsanlegg, kirkegårdsvedlikehold, næringsarbeid, eiendomsskatt, innkjøp, eierskap, miljøarbeid, jord og skogbruk samt samfunns- og beredskapsarbeid. Enheten arbeider også med prosjektledelse, forvaltnings- og planleggingsoppgaver i henhold til plan- og bygningsloven, samt matrikkelloven og forurensingsloven⁸⁸.

Samfunnssikkerhet og beredskap (RoV = M/H)

Kommunenes generelle beredskapsplikt gir kommunene ansvar for å ivareta sikkerhet og trygghet blant innbyggere og virksomheter.

Mulige risikofaktorer kan være;

- Ikke oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser
- Mangelfulle beredskapsplaner
- Beredskapsplaner er ikke kjent i organisasjonen
- Begrenset opplæring og kompetanse i beredskapsarbeidet
- Det gjennomføres ikke beredskapsøvelser
- Uklar rollefordeling
- Mangelfull evaluering av hendelser og planverk

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

I en situasjon hvor det oppstår uønskede hendelser er det viktig at kommunen har evne til å opprettholde egen virksomhet og sikre at tjenesteproduksjonen påvirkes i minst mulig grad. Dersom kommunen ikke takler krisesituasjoner på en god måte vil dette kunne få betydning både for kommunen og kommunens innbyggere, i verste tilfelle vil det kunne utgjøre fare for liv og helse.

Det fremgår av sivilbeskyttelsesloven at kommunen har plikt til å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen skal utarbeide en overordnet beredskapsplan med utgangspunkt i analysen, og kommunen skal øve på beredskapsplanen annethvert år. Hensikten er å forebygge risiko og sårbarhet for skade og tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier.

Iveland kommune har i samarbeid med de andre kommunene i Setesdal utarbeidet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, ROS Setesdal 2020⁸⁹. Arbeidet med å rullere analysen er nå satt i gang, og er et samarbeid mellom de fem Setesdalskommunene og Åseral kommune. Det ventes at endelig ROS Setesdal legges frem for kommunestyret på nyåret 2025.

Videre har kommunen utarbeidet «plan for kriseledelse»⁹⁰, som sist ble oppdatert sommeren 2019. Dette er kommunens overordnede beredskapsplan, og sammen med underliggende planer utgjør det kommunens beredskapsplanverk; Plan for

⁸⁸ Iveland kommune, *Årsmelding 2023*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arsmelding-2023.pdf>

⁸⁹ Iveland kommune, *RoS Setesdal 2020*, hentet fra <https://ut.ksx.no/bykle/dokument/1181>

⁹⁰ Iveland kommune, *Plan for kriseledelse*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ib5e862bc-9d54-477a-8a87-b92911973b6d/plan-for-kriseledelse.pdf>

helsemessig og sosial beredskap med smittevernplaner og NAV, beredskapsplan for vannforsyning, beredskapsplan for akutt forurensning, beredskapsplan for skole og beredskapsplan for barnehage. Kommunens beredskapsarbeid følges videre opp gjennom dokumentet «internkontroll for beredskap». Dette skal bidra til å sikre kontinuitet i beredskapsarbeidet og at lover og forskrifter følges. Konstituert kommunedirektør opplyser om at kommunens beredskapsplanverk vil bli oppdatert når overordnet ROS-analyse er ferdigstilt.

Arbeidet med beredskap og sikkerhet er samfunnets forsikring om det skulle oppstå uønskede hendelser. Senere tids utbrudd av Covid-19, krig i Europa og klimaendringer illustrerer områdets vesentlighet. Revisjonen opplever at kommunen har høyt fokus på beredskap, men det er samtidig lenge siden kommunen har hatt tilsyn på feltet (2017) og det er heller ikke gjennomført forvaltningsrevisjon tidligere. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels til høy. Som følge av at overordnet ROS-analyse er under revidering og at kommunen deretter skal oppdatere beredskapsplanverket, anses det ikke som hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon på feltet før mot slutten av perioden.

Klimatilpasning (RoV = H)

Det er et nasjonalt mål at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene.

Klimatilpasning innebærer å forstå konsekvensene av at klimaet endrer seg og iverksette tiltak for å på den ene siden å hindre eller redusere skade, og på den andre siden utnytte mulighetene som endringene kan innebære.⁹¹

Ifølge forskrift om statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal kommunene gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Videre fremkommer det at planleggingen også skal bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning). Tilpasning til virkningene av klimaendringene angår grunnleggende samfunnsstrukturer og skal hensyntas til i alle ledd av samfunnsplanleggingen.⁹²

Mulige risikofaktorer kan være:

- Begrenset fokus i forvaltning og politikk
- Ikke oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Mangelfulle planer og strategier på feltet
- Mangelfull oppfølging av vedtatte målsettinger/planer/strategier
- Uklar ansvars-/rollefordeling
- Ressurssituasjonen
- Mangelfull samhandling med eksterne aktører

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Norge vil frem mot år 2100 få et varmere klima med mer nedbør, kortere snøsesong, minkende isbreer, endret flommønster og stigende havnivå.⁹³ Disse endringene vil kunne gi påkjenninger på samfunn og natur. Hvor store konsekvensene blir vil blant

⁹¹ Miljødirektoratet, *Klimatilpasning*, hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/klimatilpasning/>

⁹² Miljødirektoratet, *Veiledning til statlige planretningslinjer for klimatilpasning*, hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/>

⁹³ Miljødirektoratet, *Dagens og fremtidens klima for Norge*, hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/klimatilpasning-krever-kunnskap/dagens-og-fremtidens-klima/>

annet avhenge av hvor godt forberedt samfunnet er. God og helhetlig planlegging som tar hensyn til dagens og fremtidens klimaendringer, står sentralt for å kunne oppnå et klimatilpasset samfunn.

I kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026⁹⁴ er det et eget kapittel som omhandler klima. Her fremgår det at Iveland kommune har som mål å være en aktiv «miljøkommune» og være forberedt på klimarelaterte kriser. I kommunens planstrategi fremgår det at kommunen i 2020-2024 skal utarbeide en egen klimaplan, men revisjonen kjenner ikke til at denne har blitt utarbeidet⁹⁵.

Konstituert kommunedirektør opplever at kommunen har høyt fokus på klimatilpasning. Flom, skred og lignende er elementer som vurderes i forhold til byggesaker. Kommunedirektøren forteller videre at de har god kompetanse på feltet internt i kommunen og henter inn ekstern kompetanse ved behov.

Revisjonen vurderer at dette er et område som krever kontinuerlig fokus og oppfølging i årene fremover. Samlet risiko og vesentlighet anses derfor som høy.

Planlegging og styring av investeringsprosjekt (RoV = M/H)

Kommunene står relativt fritt til å organisere gjennomføringen av investeringsprosjekter på den måten de selv ønsker. Det finnes et begrenset regelverk for kommuners styring og kontroll med egne investeringsprosjekt. Kommuneloven har imidlertid bestemmelser om at saker som legges frem for folkevalgte organ skal være forsvarlig utredet, jf. § 13-1 tredje ledd samt bestemmelser om internkontroll etter § 25-1.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfulle rutiner og retningslinjer
- Mangelfull etterlevelse av rutiner/retningslinjer
- Uklare ansvarsforhold
- Mangelfull kompetanse i kommuneorganisasjonen
- Ikke tilstrekkelig oppfølging og internkontroll
- Mangelfull kostnadskontroll
- Begrenset rapportering til politiske organ
- Komplisert fagfelt

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Overnevnte risikofaktorer henger hovedsakelig sammen med hvordan kommunen følger opp dette området. Konsekvensene av risikofaktorene kan være forsinkelser, at vedtatte budsjetter overskrides og at kommunens ressurser ikke forvaltes på best mulig måte. Dette vil igjen kunne påvirke kommunens tjenestetilbud og innbyggernes tillit til forvaltningen.

Kommunen står i denne økonomiplanperioden ovenfor flere større og mindre investeringer. Den største investeringen knytter seg til «prosjekt idrettshall/skole og aktivitets-senter», som har en foreløpig kostnadsramme på 31 millioner kroner⁹⁶. Kommunen vedtok nytt økonomireglement i 2024, av dette fremgår også kommunens reglement

⁹⁴ Iveland kommune, Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026, hentet fra: <https://iveland.kommune.no/politikk-og-innsyn/pla-ner-budsjett-og-arsmelding/>

⁹⁵ Iveland kommune, Planstrategi 2020-2024, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i88447797-c7c9-4ea4-9185-e7e0d6cd3fe5/planstrategi-for-iveland-kommune-2020-2024.pdf>

⁹⁶ Iveland kommune, Budsjett og økonomiplan 2024-2027, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ib29050aa-286a-4995-9140-e41063b6debc/budsjett-og-okonomiplan-2024-2027-endelig.pdf>

for investeringer. Formålet med reglementet er å gi retningslinjer slik at alle investeringsprosjekter blir behandlet likt. I reglementet omtales ulike forhold tilknyttet investeringsprosjekter, herunder krav til behovsutredning, politiske vedtak, oppfølging, myndighetsfordeling, organisering og finansiering⁹⁷.

Revisjonens erfaring er at investeringsprosjekter er et komplisert og krevende område for mange kommuner, samlet risiko og vesentlighet vurderes derfor som middels til høy.

Byggesaksbehandling (RoV = M/H)

Kommunens byggesaksbehandling skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Sentralt lovverk for behandling av byggesaker er plan- og bygningsloven og forvaltningsloven.

Mulige risikofaktorer kan være;

- Mangelfulle rutiner/prosedyrer
- Oppfølging av rutiner/prosedyrer
- Utdatert planverk og kunnskapsgrunnlag
- Ressurssituasjonen
- Habilitet
- Påvirkning fra eksterne
- Mangelfull internkontroll
- Høy bruk av dispensasjoner

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Dersom risikofaktorene inntreffer vil dette kunne medføre at behandlingen av byggesaker ikke skjer i henhold til lov, forskrift og vedtatte retningslinjer. Dette vil kunne få betydning for den enkelte innbygger, men vil samtidig kunne skape mistillit til den kommunale forvaltningen. Videre vil feil i saksbehandlingen også kunne medføre økonomiske konsekvenser både for kommunen og kommunens innbyggere. Risikoreduserende tiltak vil blant annet være å ha gode rutiner og internkontroll som sikrer en korrekt og effektiv saksbehandling. Det er i tillegg viktig å ha oppdatert kartverk og informasjon om eiendommer og boliger i kommunen.

Revisjonen kan ikke se at det i kommunens årsrapporter/økonomiplan er gitt noen oversikt over utviklingen i kommunens byggesaker. Tall hentet fra KOSTRA viser følgende:

	Behandlede byggesøknader med 12 ukers frist (antall)			Behandlede byggesøknader med 3 ukers frist (antall)			Andel av innvilgede byggesøknader som medførte vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
4218 Iveland	0	9	8	33	22	30	12,1	25,8	21,1

KOSTRA Tabell 14304

Konstituert kommunedirektør forteller at kommunen har hatt en del dispensasjonssaker, og at de ønsker å ha litt mer fokus på dette fremover. Videre forteller han at kommunen har jobbet med å få på plass E-byggesak, dette vil bidra til å effektivisere saksbehandlingen internt samtidig som søker får et større ansvar for at søknaden er

⁹⁷ Iveland kommune, økonomireglement, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/iaa9a8d72-842d-4d3c-a2c1-a8fcd95b1c/okonomireglement-vedtatt-050924.pdf>

komplett når den sendes til kommunen. Det opplyses videre om at ressursituasjonen knyttet til byggesak anses tilstrekkelig, og at saker blir behandlet innenfor fristene.

Saksbehandling av byggesaker er av høy vesentlighet for kommunen, da feil i byggesaksbehandlingen både kan få økonomiske konsekvenser for kommunen samt påvirke kommunens omdømme. Revisjonens erfaring er at dette er et område hvor det ofte foreligger forbedringspotensialet. Samlet risiko og vesentlighet vurderes som middels til høy.

Vedlikehold av kommunale bygg (RoV = M)

Norske kommuner har ansvar for at egne ressurser og verdier forvaltes på en god måte. God eiendomsforvaltning tilsier at kommunen bør ha oversikt over den tekniske, forskriftsmessige og funksjonelle tilstanden på eiendommene.⁹⁸.

Mulige risikofaktorer kan være:

- Manglende planer og fokus på eiendomsforvaltning
- Ikke gode nok systemer for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen
- Manglende vedlikehold/vedlikeholdsetterslep
- Manglende avviksrapportering og/eller oppfølging av avvik
- Ressursituasjonen

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Dersom kommunen ikke har strategier for eiendomsforvaltningen med tilstrekkelig fokus på planlegging og langsiktighet, kan det føre til at nødvendig vedlikehold ikke blir utført og at tilstanden på kommunens bygningsmasse ikke er tilfredsstillende. Etterslep på vedlikeholdssiden er kostbart, og kan også få betydning for kommunens tjenestetilbud og de ansattes arbeidsmiljø.

Det fremgår av årsmeldingen for 2023 at enheten hadde som mål å opprettholde en forsvarlig ramme for forvaltning, drift og vedlikehold og av kommunens eiendommer. I 2023 ble enheten tilført ekstra midler til å utføre vedlikeholdsarbeid på kommunale bygg. Konstituert kommunedirektør opplyser til revisjonen at kommunen ikke har så mange bygg, de har god oversikt over byggenes tilstand og vurderer at byggene er i ok stand.

Vedlikeholdsetterslep kan medføre ekstra kostnader og på sikt gå ut over kommuneøkonomien, kommunens tjenestetilbud og ansattes arbeidsmiljø. Revisjonen opplever at kommunen har oversikt og fokus på området, samlet risiko og vesentlighet vurderes som middels.

Drikkevannssikkerhet (RoV = M/H)

Vannverkene er underlagt strenge krav til vannkvalitet og leveringssikkerhet. Vannkvalitetskravene omfatter fysiske, kjemiske og mikrobiologiske forhold. Beskyttelse av vannkildene, god styring av vannbehandlingsprosessene, bruk av nyeste kunnskap, vannprøvetaking og kvalitetskontroll er viktige elementer for å sikre seg at kvalitetskravene oppfylles.

⁹⁸ KoBE, *God kommunal eiendomsforvaltning – fordypning for folkevalgte..* Hentet fra https://dibk.no/globalassets/eksisterende-bygg/publikasjoner/kobe_fordypningshefte-folkevalgtopplaring.pdf

Mulige risikofaktorer kan være:

- Mangelfullt vedlikehold og forvaltning av vannkildene
- Manglende/ikke oppdaterte beredskapsplaner
- Mangelfulle ROS-analyser
- Mangelfullt kvalitetssystem/internkontroll
- Ressurssituasjonen
- Klimaendringer

Risiko- og vesentlighetsvurdering:

Konsekvensene av dårlig kvalitet på drikkevannet må anses som betydelige, både for den enkelte innbyggers helse, miljø og trivsel, så vel som for kommunen. En tilfredsstillende vannforsyning er en forutsetning for det moderne samfunnet; både private og offentlige virksomheter er avhengige av dens kvalitet for å kunne fungere godt. Gjennom god beredskapsplanlegging, gjennomarbeidede ROS-analyser og systematisk arbeid kan mange hendelser forebygges. Det er også viktig med god krisehåndtering i tilfelle forebygging ikke er tilstrekkelig for å sikre sikker vannforsyning.

Sannsynligheten for om risikofaktorene vil inntreffe, vil dermed avhenge av kommunens planlegging, prioritering og beredskap. Ifølge kommunens overordnede beredskapsplan har kommunen utarbeidet beredskapsplan for vannforsyningen, og i kommunens kvalitetssystem ser revisjonen at det ligger en rekke prosedyrer og rutiner tilknyttet vannverk. I budsjett og økonomiplan 2024-2027 ligger det videre inne investeringer/oppgraderinger knyttet til vannverkene. Konstituert kommunedirektør opplever at kommunen har god kontroll på området, og opplyser også om at Mattilsynet følger feltet tett.

I 2019 fikk Askøy kommune forurenset drikkevannet. Dette ført til at flere innbyggere ble syke, og noen måtte også legges inn på sykehus.⁹⁹ Denne tematikken aktualiseres også med jevne mellomrom regionalt, i 2023 måtte innbyggerne på Hovden koke drikkevannet over en periode¹⁰⁰ og i 2024 måtte Valle kommunes innbyggere det samme.¹⁰¹ På bakgrunn av de potensielt alvorlige konsekvensene som forurensing av drikkevannsforsyningen kan gi, vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som middels til høy.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Drift og utvikling

Samfunnssikkerhet og beredskap		M/H
Klimatilpasning		H
Byggesaksbehandling		M/H
Vedlikehold av kommunale bygg		M
Drikkevannssikkerhet		M/H

⁹⁹ NRK, Drikkevann på Askøy, hentet fra <https://www.nrk.no/vestland/drikkevann-pa-askoy-1.14580006>

¹⁰⁰ NRK, Kokevarselet held fram på Hovden, hentet fra <https://www.nrk.no/sorlandet/kokevarselet-held-fram-pa-hovden-1.16520862>

¹⁰¹ Valle kommune, No er vatnet i Vallebygda friskmeldt!, hentet fra <https://valle.kommune.no/aktuelt/no-er-vatnet-i-vallebygda-friskmeldt.4785.aspx>

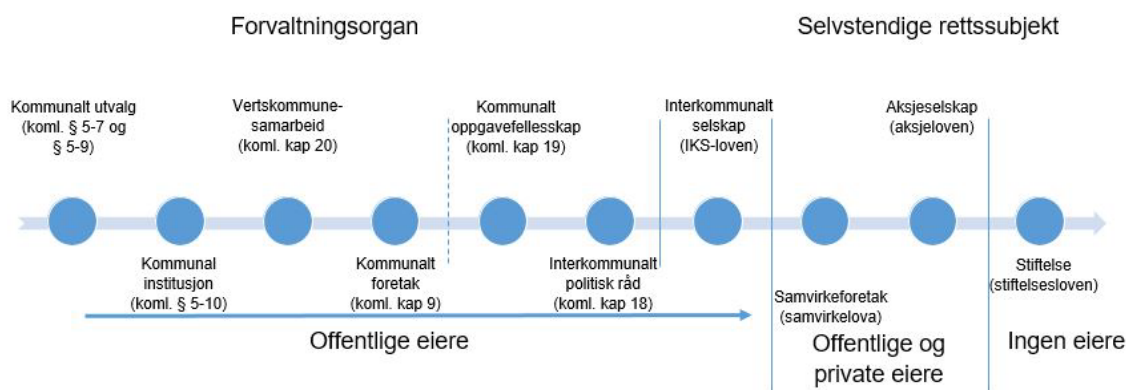
3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

– EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALNINGSREVISJON I SELSKAPER

Dette kapitlet utgjør den andre analysedelen i risiko- og vesentlighetsvurderingen. Kapitlet tar for seg ulike selskap hvor det kan være aktuelt å gjennomføre eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i denne valgperioden.

3.1 Om eierskap

Norske kommuner har stor grad av frihet til å organisere tjenestene sine, nedenfor vises mulige organisasjons- og eierformer for kommunal virksomhet:

Når kommunen velger å organisere tjenesteproduksjonen innenfor kommunen gjelder styringssystemene som følger av kommuneloven, og kommunestyret har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet. Dersom deler av kommunens virksomhet legges i egne rettssubjekt, for eksempel aksjeselskap eller interkommunale selskap, må styringssystemene følge den aktuelle lovgivningen. Dette medfører at kommunestyrets styring av selskapet må skje gjennom selskapets eierorgan.¹⁰²

Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom interkommunale samarbeid. Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til, jf. kommuneloven § 17-1.

Uavhengig av organisasjons- eller eierform er det kommunestyret som har det overordnede ansvaret for kommunens samlede virksomhet. Figuren over viser at organisasjons- eller eierformens selvstendighet i forhold til kommunestyret øker dess lengre ut mot høyre man kommer. Kommunestyrets mulighet for innsyn og kontroll reduseres tilsvarende. I lang tid har kommunene brukt fristilte organisasjonsmodeller, både for tjenesteproduksjon og andre formål.¹⁰³ Dette har ført til en mer kompleks og fragmentert organisering av den kommunale virksomheten som gir utfordringer med hensyn til folkevalgt styring og kontroll.

¹⁰² KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 3. Hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf>

¹⁰³ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, selskapskontroll*, s. 9. Hentet fra https://www.nkrf.no/assets/documents/Publikasjoner/Veileder_i_selskapskontroll_-_fastsatt_av_styret_22.10.2018.pdf

Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll er aktuelt i aksjeselskap (fortrinnsvis AS som i sin helhet eies av kommuner og fylkeskommuner og heleide døtre av disse¹⁰⁴), interkommunale selskap (IKS) og interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt. Utenfor rekkevidden av forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll er kommunale foretak (KF) og kommunale oppgavefellesskap som ikke er egne rettssubjekt, dette fordi disse inngår i kommunen som rettssubjekt. En stiftelse har ingen eier, den eies av seg selv – og omfattes derfor ikke av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

3.2 Analyse

Revisjonen har gjennomført en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering innenfor kommunens selskaper. Den følgende analysen tar ikke for seg alle selskapene kommunen har eierinteresser i, men en fullstendig oversikt fremgår av **vedlegg 1**. Analysen er hovedsakelig foretatt med utgangspunkt i årene 2021-2022, da årsrapporter/regnskap for 2023 ikke var tilgjengelig på det tidspunktet revisjonen gjennomførte analysen.

Vi har valgt å strukturere analysen på følgende måte:

- Aksjeselskap
- Interkommunale selskap (IKS)
- Andre interkommunale samarbeid

3.2.1 Deleide aksjeselskap

Et aksjeselskap (AS) kan eies av en kommune alene, eller sammen med andre kommuner og private rettssubjekter. Selskapets øverste myndighet er generalforsamlingen, og det er gjennom generalforsamlingen eierne utøver eierstyring. Generalforsamlingen velger styre og fastsetter rammer og gir nærmere regler for styret og daglig leder. Selskapet ledes av styret og en daglig leder, og det er styret som har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eierens formål og i tråd med gjeldende lover og regler.¹⁰⁵

Iveland kommune har pt. ingen heleide aksjeselskap, men er deleier i flere aksjeselskap. Dette innebærer at kommunen eier en andel av aksjene i selskapet, og kommunens rettigheter avhenger av hvor stor eierandel de har. Kommunen har eierandeler i selskaper som har andre offentlige eiere og selskaper som også har private eierinteresser. Kontrollutvalget har ikke innsyn i selskaper med delvis statlig eierskap eller private eierinteresser med mindre det foreligger avtale eller kontrakt om dette.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Kontrollutvalget har ikke innsyn i selskaper med delvis statlig og/eller private eierinteresser med mindre det foreligger avtale eller kontrakt om dette

¹⁰⁵ KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, Hentet fra [https://www.ks.no/content-assets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf](https://www.ks.no/contentassets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf)

¹⁰⁶ Ny kommunelov åpner imidlertid opp for at kontrollutvalget har innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser i andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Det presiseres at innsynet og undersøkelsen kun skal omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontakten blir oppfylt, jf. §23-6 femte ledd.

Setpro AS (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Setpro AS m/ datterselskap Org.nr 957 876 374 Datterselskap: Setpro Kommune- nale Tjenester AS Setpro Arbeid og Inkludering AS Setpro Utvikling AS	20 %	Stiftet: 28.12.1995 Formål: Være tiltaksarrangør av arbeidsrettede tiltak i Setesdal. Selskapet skal gjennom bruk av læringsarenaer internt og eksternt bidra til at brukere av tjenestene opplever økt livskvalitet, mestringsevne og formidling til arbeid. Selskapet skal være en solid og troverdig samarbeidspartner for NAV, eiere og kunder ved å være leverandør av arbeidsrettede tiltak iht. gjeldende krav og med god kvalitet, tilby næringslivet, eiere og kunder varer og tjenester på ordinære forretningsmessige vilkår, ha høyt fokus på formidling til arbeid og være et kompetansesenter for våre eiere. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker fremtidig drift og utvikling til det beste for våre brukere.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
	Andre eiere: Kommunene Valle, Byg- land, Bykle- Evje og Hornnes	Inntekter	13 821	6 141
		Resultat	200	288
		Langsiktig gjeld	13 050	12 450
		Egenkapital	1 931	2 219
		Ansatte	3	3

Mulige risikofaktorer:

- Driften skjer i samsvar med NAV sine retningslinjer og gjeldende forskrift
- Konkurransen utsatt virksomhet vs. sosialt formål
- Tiltak må legges ut på anbud etter forskriftendring
- Attføringsbransjen er i stadig endring
- Samarbeid med bedrifter, NAV og kommuner i Setesdal
- Bærekraft og miljø
- Anskaffelser og kontrakter
- Varslingsrutiner og kjennskap til disse

Betydning for kommunen:

- Samfunnsnyttig funksjon; selskapet er leverandør av varig tilrettelagt arbeid og arbeidsforberedende trening
- Kommunal lånegaranti
- Omdømme

Det er ikke utført kontroll med selskapet tidligere og revisjonen vurderer at det kan være aktuelt med både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels til høy.

Returkraft AS (RoV = H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Returkraft AS Org.nr 991 590 463 De bakenforliggende eierkommuner har møte- og talerett på generalforsamlingen, jf. § 7 i vedtektene	Andre eiere: Avfall Sør Holding AS, Agder Renovasjon IKS, Risør Tvede- strands Regionens Av- fallselskap AS, Lille- sand og Birkenes In- terkommunale Renova- sjonsselskap LIBIR IKS, Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS og Hægebostad og Åse- ral Renovasjonssels- skap-HÅR IKS	Stiftet: 05.07.2007 Formål: Mottak og behandling av husholdningsavfall basert på tildelt enerett i samsvar med selvkostprinsippet. Selskapets virksomhet er drift av avfallsforbrenningsanlegg for produksjon og salg av fornybar energi i form av elektrisk kraft og fjernvarme.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	212 911	260 373
		Resultat	24 510	14 478
		Langsiktig gjeld	1 042 856	970 902
		Egenkapital	124 780	139 257
		Antall ansatte	52	52

Mulige risikofaktorer:

- Tildelt enerett iht. forskriftens § 2-3 fra de kommunale renovasjonsselskapene på Agder
- Kommunale lånegarantier
- Selvkost/næringsvirksomhet og krysssubsidiering, herunder forskrift for beregning av avfallsgebyr
- Meget høy lånegjeld, rentebytteavtaler
- Kapasitetsutnyttelse forbrenningsanlegget
- Kraftpriser
- Økte kostnader til vedlikehold og oppgraderinger
- Sikkerhet på anlegg og ansatte
- Forsikring anlegg og ansatte er tilfredsstillende
- Det grønne skiftet, miljøaspektet, klimagassutslipp og bærekraftige løsninger
- Karbonfangst
- Anskaffelser og kontrakter

Betydning for kommunen:

- Betydelige økonomiske verdier
- Utfører lovpålagt oppgave basert på selvkost (husholdning) og næringsvirksomhet
- Den lovpålagte tjenesten skal leveres til selvkost
- Betydelig kommunal lånegaranti fra Kristiansand og Arendal kommuner
- Omdømme

Det ble gjennomført eierskapskontroll og kontroll av om betingelsene for virksomheten er ivarettatt og om selskapets innkjøp foretas iht. regelverket for offentlige anskaffelser i 2011.¹⁰⁷ I etterkant av denne undersøkelsen har kontrollutvalg og revisjonen fulgt opp selskapet. Risiko og vesentlighet anses som høy, og det kan være hensiktsmessig med både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet.

3.2.2 Interkommunale selskap (IKS)

Et interkommunalt selskap (IKS) kan opprettes av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskap, jf. IKS-loven. Selskapets øverste organ er representantskapet, det er her deltakerkommunene utøver sin eierstyring gjennom valgte representanter.

Selskapet ledes av et styre som velges av representantskapet. Representantskapet kan utøve eierstyring overfor styret på flere måter; de bestemmer sammensetningen av styret, de kan instruere styret og omgjøre styrets beslutninger og det kan gjennom selskapsavtalen bestemmes at utvalgte saker må godkjennes i representantskapet.¹⁰⁸

Iveland kommune er deltaker i flere interkommunale selskap.

¹⁰⁷ Rapporten finnes her: <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2017/02/Selskapskontroll-av-Returkraft-AS.pdf>

¹⁰⁸ KS, *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*, s. 8. Hentet fra [https://www.ks.no/content-assets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf](https://www.ks.no/contentassets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf)

Konsesjonskraft IKS (RoV = H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Konsesjonskraft IKS Org.nr 971 330 937	1,69 %	Stiftet: 25.08.2003 Formål: Konsesjonskraft IKS skal være en ledende nasjonal forvalter av konsesjonskraft. Konsesjonskraft IKS skal omsette kommunenes og fylkeskommunens konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeytninga som oppstår gjennom forvaltninga av konsesjonskraftrettighetene og delta i virksomhet som har naturlig sammenheng med dette.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
	Andre eiere: Agder fylkeskommune og kommunene på Agder	Inntekter	454 038	882 365
		Resultat	144 469	422 062
		Langsiktig gjeld	0	0
		Egenkapital	257 154	679 217
		Antall ansatte	4	4

Mulige risikofaktorer:

- Fremtidige endringer i rammevilkår; tolkning av regelverket og klimaforhold
- Den internasjonale økonomiske utviklingen
- Kraftpriser og valuta
- Komplekst marked
- Finansforvaltning
- Utskiftning av personell
- Anskaffelser og kontrakter
- Åpenhet og innsyn
- Ny strategiprosess 2024

Betydning for kommunen:

- Konsesjonskraftsinntekter
- Det er foreslått at 10% av kommunenes konsesjonskraftsinntekter skal gå inn i den generelle inntektsutjevning (NOU 2022:10)
- Det er vedtatt 1-årig trekk i rammetilskuddet i 2023 pga. høye konsesjonskraftsinntekter i 2022
- Samarbeid med Universitet i Agder (UiA)
- Grønne skifte: bærekraftige samfunn bygd på fornybare ressurser

Aust-Agder revisjon IKS gjennomførte eierskapskontroll med selskapet i 2019, i rapporten ble det ikke gitt noen anbefalinger. På bakgrunn av overstående risikofaktorer og selskapets betydning for kommunene, vurderer revisjonen risiko og vesentlighet som høy. Det kan være aktuelt med både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet.

Setesdal miljø og gjenvinning (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS Org.nr 988 575 941	20%	Stiftet: 01.07.2004 Formål: Føremålet med selskapet er å take vare på alt avfall i regionen på ein miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarleg måte, ved at kommunane overfører dette ansvaret til selskapet. Selskapet skal: etablere, eige og drive anlegg for mottak, handsaming og deponering av avfall i dei fem kommunane i samsvar med forureiningslov og konsesjonsvilkår, vere ansvarlig for innsamling, transport og handsaming av alle avfallstypar etter lovverk og føresegner, ta seg av all innsamling og vidare handsaming av slam frå reinseanlegg, septiktanker og lukka anlegg, drive informasjon, samordning, rådgjeving og tilrettelegging vedkomande avfallshandtering. Selskapet kan ta på seg oppgåver for eigarkommunane og andre kundar og kjøpe tjenester knytt til drifta frå andre når dette er teneleg. Selskapet avgjer i kor stor grad drifta skal nytte egne anlegg, utstyr og mannskap, eller ved leige og/eller driftsavtaler med kommunar, verksemdar eller personar. Representantskapet kan vedta at selskapet deltek i andre føretak med avgrensa ansvar, når dette fremjar selskapets sitt føremål og kompetanse, og/eller tek sikte på å gjeve tekniske økonomiske- og miljømessige driftsflremoner. Kommunane skal samordne sine renovasjonsføresegner slik at dei vert like og samsvarar med selskapsavtalen.		
		Andre eiere: Kommunene Valle, Bygland, Bykle og Evje og Hornnes		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	28 908	28 533
		Resultat	768	-2 186
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	20 638	25 837
		Egenkapital	25 792	23 200
		Antall ansatte	17	17

Mulige risikofaktorer:

- Egenregi husholdning og utvidet egenregi for innsamling av kommunalt næringsavfall
- Selvkost og krysssubsidiert, herunder forskrift for beregning av avfallsgebyr
- Pris på levering av restavfall til Returkraft AS
- Avfallsinnsamling husholdninger er operativt
- Miljømessige og bærekraftige løsninger
- Anskaffelser og kontrakter

Betydning for kommunen:

- Samfunnskritiske tjenester innen renovasjon
- Forvalter relativt store økonomiske verdier
- Selskapet har aksjepost i Returkraft AS
- Omdømme

Revisjonen gjennomførte en eierskapskontroll med selskapet i 2023. Av revisjonens konklusjon fremgår det blant annet følgende: «Det er revisjonens konklusjon at med unntak av noen lovbestemmelser så utøves eieroppfølgingen i hovedsak i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og kommunestyrets vedtak.». Det ble imidlertid gitt 11 anbefalinger basert på normer for god eierstyring og KS sine anbefalinger. Kommunen og selskapet har fulgt opp anbefalingene som ble gitt, og kontrollutvalget vedtok i sak 19/23 å avslutte videre oppfølging. Revisjonen vurderer at det kan være aktuelt å følge

opp eierskapskontrollen med en forvaltningsrevisjon i selskapet. Samlet risiko og vesentlighet vurderes som middels til høy.

Setesdal brannvesen IKS (RoV = H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Setesdal Brannvesen IKS Org.nr 887 932 492	17,6 %	Stiftet: 04.10.2004 Formål: Å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i brann- og eksplosjonsvernloven, så som: Ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning og akutt forurensning. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Aktivt arbeid med forebygging av brann og ulykker. Andre tjenester som deltakerkommunene finner det formålstjenlig å tillegge selskapet. Salg av tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterte oppgaver. Selskapet skal vektlegge kvalitet gjennom allsidig og høy faglig kompetanse for de utfordringer virksomheten står overfor til enhver tid. Selskapets virksomhet skal skje i overensstemmelse med den til enhver tid gjeldende lovgivning.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
	Andre eiere: Kommunene Valle, Bygland, Evje og Hornes og Bykle	Inntekter	20 048	22 267
		Resultat	755	-1 365
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	30 349	33 759
		Egenkapital	11 460	10 280
		Antall ansatte	86	86

Mulige risikofaktorer:

- Etterlevelse av aktuelle rettsregler, herunder selvkost
- Oversikt over byggverk, områder, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader, jf. § 13 i brann- og eksplosjonsvernloven
- Oppfølging av voksende hytte-byer i fjellet
- Pålagt flere oppgaver enn før
- Brannforebyggende arbeid blir mer komplekst og vil i fremtiden kreve mer (risikobasert)
- Kjøretøy og utstyr har tilfredsstillende standard
- Økonomi – underskudd i 2022 og forventet underskudd i 2023
- Den økonomiske situasjonen i brannvesenet
- Anskaffelser og kontrakter

Betydning for kommunen:

- Leverer lovpålagte tjenester for kommunene
- Samarbeid mellom brannvesenet og pleie- og omsorgssektoren for risikoutsatte grupper
- Bidrar til å sikre kulturhistoriske verdier og bevaringsverdig trehusbygging
- Opplæring i brannsikkerhet på videregående skoler
- Årlig driftstilskudd fra kommunen
- Omdømme

I 2018 gjennomførte revisjonen eierskapskontroll av Setesdal brannvesen IKS¹⁰⁹. Det ble den gang gitt 11 anbefalinger til kommunen og selskapet. Som følge av overstående risikofaktorer og selskapets betydning for kommunen, kan det i denne

¹⁰⁹ Eierskapskontrollen kan leses her: <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2018/01/Selskapskontroll-av-Setesdal-Brannvesen-IKS.pdf>

valgperioden være aktuelt med en ny kontroll av selskapet – da gjennom eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som høy

110 Agder IKS (RoV = M/H)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
110 Agder IKS Org.nr 830 301 402	Andre eiere: Kristiansands-regionens brann og redning IKS, Setesdal Brannvesen IKS, Brannvesenet Sør IKS og kommuner på Agder (unntatt Sirdal)	Stiftet: 10.02.2022 Formål: Utføre deltakernes plikter knyttet til Brann- og eksplosjonsvernlovens § 16 Nødalarmeringssentral, med plikt om tilknytning til en sentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor en fastsatt region. Kommunene i regionen plikter å knytte seg til nødalarmeringssentralen og å bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen jfr. Brann- og eksplosjonsvernloven § 16.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	-	0
		Resultat	-	0
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	-	0
		Egenkapital	-	0
		Antall ansatte	-	0

Mulige risikofaktorer:

- Selskapet har ansvaret for den lovpålagte nød-meldetjenesten i regionen iht. Lov om brannvern § 16
- Nød-alarmsystemet er operativt til enhver tid
- Anskaffelser og kontrakter
- Nytt selskap- internkontroll

Betydning for kommunen:

- Leverer den lovpålagte nød-meldetjenesten iht. Lov om brannvern § 16
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels til høy. Dersom kontrollutvalget ønsker en eierskapskontroll av selskapet, bør dette først gjennomføres mot slutten av planperioden da selskapet er relativt nytt.

Aust-Agder Museum og Arkiv IKS (RoV= M)

Eierandel		Opplysninger om selskapet			
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS Org.nr 986 088 695	2%	Stiftet 03.04.2003 Formål: Aust-Agder Museum og Arkiv IKS skal forvalte, drive og utvikle museums- og arkivfeltet i Aust-Agder ved å: - arbeide for at verdifulle, bygninger, gjenstandar, arkiv og andre informasjonsberarar av historisk og administrativ verdi blir samla inn, tekne vare på og gjort tilgjengelege for allmenta, for forskning, og administrative formål. - aktivt formidle samlingane til institusjonen og avtalepartane saman med historia og kulturarven i fylket slik at det fremjar velferda og dei demokratiske rettane til innbyggjarane. Barn- og unge skal prioriteras i formidlinga. - arbeide aktivt for forvaltning, forskning, formidling og publisering, gjere Aust-Agders kultur og historie levande for befolkninga og bidra til aktiv distriktutvikling i Aust-Agder. - vere faginstans for deltakarane i museums- og arkivfaglege spørsmål. - utvikle fagleg og administrativ kompetanse ved lokale museum og samlingar og arbeide for at lokale kulturminne og lokal tradisjon blir tekne vare på. - ta på seg betalte oppdrag for offentlige og private organ, og kan også administrere eksternt finansierte prosjekt innanfor sitt arbeidsfelt.			
			Tall i 1000 kroner		
			2021	2022	
			Inntekter	72 951	73 468
			Resultat	5 748	706
			Langsiktig gjeld inkl.pensjon	190 245	185 460
			Egenkapital	166 727	166 234
			Antall ansatte	61	61
Utredning av arkiv- og museumsstrukturen i Agder er initiert av Agder fylkeskommune	Andre eiere: Agder fylkeskommune, Bygland, Valle, Bykle og kommuner aust i Agder				

Mulige risikofaktorer:

- Statlige og regionale tilskudd
- Arkiv - fysisk og digitalt - er sikret tilfredsstillende inklusiv sensitive arkiver
- Drift og bevaring av museumsbygg og antikvariske bygg
- Innsekter og skadedyr i magasiner og utstillingslokaler
- Arbeid med registrering av museets gjenstander, samt avklare eierskap til arkeologiske gjenstander
- Digital formidling og utvikling av nye digitale tjenester
- Museumsbygg: dagens krav til klima, sikkerhet og arbeids-miljø
- Universell utforming
- Museets økonomiske handlingsrom og økt pris- og lønnsvekst
- Samarbeid med Vest-Agder-museet IKS, Stiftelsen Arkivet i Kristiansand, Sjøfartsmuseet i Bergen og andre
- Anskaffelser og kontrakter

Betydning for kommunen:

- Samfunnsperspektiv; bevare verdifulle kulturminner, bygninger, gjenstander og arkiv for fremtiden
- Verdifullt arkivmaterieell blir tatt vare på og gjort tilgjengelig
- Arkiv- og museumstilbud for innbyggerne og andre
- Eierne mottar rådgivningstjenester for arkivplanarbeid
- Tilbud for skoler og barnehager
- Årlige driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels.

* Daglig ledelse og rådgivning ifm. gründer-prosjekter ivaretas gjennom konsulentavtaler	Andre eiere: Agder fylkeskommune og 21 av 25 kommuner på agder	Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	2 497	2 461
		Resultat	-285	173
		Langsiktig gjeld (pensjon)	2 066	1 583
		Egenkapital	1 923	2 422
		Antall ansatte	1	0*

Mulige risikofaktorer:

- Om selskapet lykkes å styrke veksten av nyetableringer og skape økt sysselsetting og verdiskapning i Agder
- Samarbeid med NAV om etablererkurs

Betydning for kommunen:

- Bidra til etablering av nye levedyktige bedrifter som skal skape sysselsetting og verdiskapning
- Årlig driftstilskudd
- Grønne skifte
- Omdømme

Samlet risiko og vesentlighet vurderes som middels.

OFA IKS (RoV = M)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
OFA IKS Org.nr 931 832 336	2%	Stiftet: 24.05.2023		
		Formål: Gjennomføre konkurranser, inngå og forvalte vare- og tjenesteavtaler på vegne av selskapets deltakere. Selskapets virksomhet vil også omfatte rådgivning i denne forbindelse, samt det som naturlig står i forbindelse med dette. Det overordnede formålet til selskapet er å inngå avtaler som representerer økonomiske gevinster eller andre fordeler for deltakerne og som kommer alle deltakerne til gode. OFA kan inngå samarbeid med andre selskaper.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	-	-
		Resultat	-	-
		Langsiktig gjeld	-	-
		Egenkapital	-	-
		Antall ansatte	-	-

Mulige risikofaktorer:

- Anskaffelsesregelverket (komplisert regelverk)
- Klima og miljøvennlige anskaffelser

Betydning for kommunen:

- OFA inngår og vedlikeholder en portefølje av rammeavtaler og kontrakter på vegne av eierne
- Legges til rette for lokale leverandører ved felles anskaffelser
- Grønne og innovative offentlige anskaffelser
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels. Som følge av at selskapet er relativt nyoppstartet, anbefales det et at en eventuell eierskapskontroll først bestilles mot slutten av valgperioden.

3.2.3 Andre samarbeid

I tillegg til å samarbeide med andre offentlige og private aktører gjennom aksjeselskap og interkommunale selskap, har Iveland kommune også inngått andre samarbeid, herunder interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven §§ 18 og 19.

I både interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap er representantskapet det øverste organet. Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av rådet eller oppgavefellesskapet.

Region Kristiansand IPR (RoV=M)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Region Kristiansand IPR * Org.nr 971 333 227 * Interkommunal politisk råd Samarbeid om næringsutvikling skjer gjennom Business Region Kristiansand	6,25% Andre eiere: Kommunene Kristiansand, Venne- sla, Birkene, Lille- sand, Lindesnes	Stiftet 22.03.1999 Formål: Region Kristiansand skal fremme politiske saker med felles interesse for kommunene i Kristiansandsregionen og samordne administrativt interkommunalt samarbeid mellom deltakerkommunene.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	3 269	3 788
		Resultat	882	-562
		Langsiktig gjeld	4 701	4 318
		Egenkapital	7 749	7 392
		Antall ansatte	2	2

Mulige risikofaktorer:

- Regionsamarbeidet har tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å samordne påvirkningsarbeidet mot nasjonale myndigheter og utviklingsarbeidet innenfor nettverkene
- Samarbeid med andre parter i regionen, som Agder fylkeskommune, UiA, sykehuset, Kompetansefondet og næringsmiljøer
- Åpenhet og innsyn

Vesentlighet for kommunen:

- Regionsamarbeidet skal bidra til gode lokalsamfunn det er godt å besøke, bo og arbeid
- Region Kristiansand arbeider for interessepolitiske saker regional og nasjonalt, samordne administrativt
- tjenestesamarbeid og skape møteplasser
- Kommunedirektørene utgjør regionens administrative samarbeid
- Årlig medlemskontingent
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som middels

Midt-Agder friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO) (RoV= M)

Eierandel		Opplysninger om selskapet		
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgave- felleskap (KO) Org.nr 975 641 716	9% (1/11) Andre eiere: Kommunene Birkenes, Byg- land, Bykle, Evje og Horn- nes, Valle, Lille- sand, Lindes- nes, Vennesla, Åseral og Kris- tiansand	Stiftet: 19.10.1961 Formål: Midt-Agder Friluftsråd skal i samarbeid med eierkommuner og andre aktører tilrettelegge for friluftsliv for alle hele året.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	11 343	11 344
		Resultat	767	516
		Langsiktig gjeld (pensjon)	6 186	6 995
		Egenkapital	15 451	15 807
		Antall ansatte	8	8

Mulige risikofaktorer:

- Kompetanse, ressurser og midler
- Sikring og tilrettelegging av regionalt viktige friluftsområder
- Mulighet for alle i friluft, inkl. bevegelseshemmede
- Samarbeid med kommunen, grunneiere og andre for å legge til rette og fremme friluftslivet
- Mangelfullt innsyn/postliste
- Omdømme

Betydning for kommunen:

- Viktige friluftsområder i kommunen
- Samfunnsperspektiv; tilrettelegge for bærekraftig og inkluderende friluftsliv for alle
- Naturskole for barn og unge
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som middels.

4 OPPSUMMERING

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Iveland kommune gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Hensikten med analysen er å gi kontrollutvalget et godt grunnlag for å kunne utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for valgperioden 2023-2027.

I analysen har vi vurdert risiko og vesentlighet på følgende områder og selskaper:

Kommunedirektørens stab

Åpenhet og innsyn	Høy
Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak	Middels/høy
Arkiv og dokumentasjon	Høy
Overordnet internkontroll	Høy
Varsling	Høy
Informasjonssikkerhet og personvern	Middels/høy
Overordnet økonomistyring	Middels
Offentlige anskaffelser	Høy
Næringsutvikling	Middels

Oppvekst

Barnevernsreformen; tidlig innsats og forebyggende arbeid	Middels/høy
Psykososialt barnehagemiljø	Høy
Bemanning og sykefravær i barnehage	Høy
Psykososialt miljø i skolen	Høy
Spesialundervisning i grunnskolen	Middels

Pleie og omsorg

Aldrende befolkning	Høy
Legemiddelhåndtering i sykehjem	Middels/høy

Helse og velferd

Folkehelse og levekår	Middels/høy
Barnefattigdom	Middels
Introduksjonsprogrammet	Høy
Helsestasjon og skolehelsetjeneste	Middels/høy
Fastlegesituasjonen	Middels
NAV-tjenester – Aktivitetsplikten for personer under 30 år	Høy

Drift og utvikling

Samfunnssikkerhet og beredskap	Middels/høy
Klimatilpasning	Høy
Byggesaksbehandling	Middels/høy
Vedlikehold av kommunale bygg	Middels
Drikkevannssikkerhet	Middels/høy

Heleide og deleide aksjeselskap

Setpro AS	Middels/høy
Returkraft AS	Høy

Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid

Konsesjonskraft IKS	Høy
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	Middels/høy
Setesdal Brannvesen IKS	Høy
110 Agder IKS	Middels/høy
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	Middels
IKT Agder IKS	Middels/høy
Etablerersenteret Agder IKS	Middels
OFA IKS	Middels
Region Kristiansand IPR	Middels
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefellesskap (KO)	Middels

5 LITTERATURLISTE

Lovverk:

Lov 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Lov 04 desember 1992 nr.126 om arkiv (arkivlova). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126>

Lov 09 juni 2023 nr 30 om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa (opplæringslova). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-09-30>

Lov 17 juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>

Lov 17 juni 2005 nr.64 om barnehager (barnehageloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Lov 19 mai 2006 nr 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) av 1. januar 2009. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-05-19-16>

Lov 27 juni 2008 nr.71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Lov 18 desember 2009 nr 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131>

Lov 25 juni 2010 nr.45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-06-25-45>

Lov 24 juni 2011 nr.30 om kommunale helse og omsorgstjenester m.m (helse og omsorgstjenesteloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>

Lov 24 juni 2011 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>

Lov 17 juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-06-17-73>

Lov 15 juni 2018 nr.28 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-38>

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>

Lov 6 november 2020 nr 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2020-11-06-127>

Lov 18 juni 2021 nr 97 om barnevern (barnevernloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>

Forskrift 03 mars 2008 nr 320 om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-04-03-320>

Forskrift 15 desember 2017 nr 2105 om offentlige arkiv. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-12-15-2105>

Prop. 46. L (2017-2018), Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/content-tassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

NAV – Arbeids- og velferdsetaten (2022). Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV. Hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_5-2

Andre kilder:

Aaseth, H.M.S., Elvethon, E., Løkken, I.M., Nilsen, T.R., Moser, T. (2021). *Mobbing i norske barnehager – en kunnskapsoversikt*. Hentet fra <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/i1L2vPIFizkg8npPwppVlriAja3B7imtEgo8KMktfZdV286gMd.pdf>

Agder Kommunerevisjon IKS (2018). *Inkluderende læringsmiljø i Ivelandsskolen*. Hentet fra <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2018/01/Inkluderende-læringsmiljø-i-Ivelandsskolen.pdf>

Agder kommunerevisjon IKS (2023). *Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune*. Hentet fra <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2023/01/Forvaltningsrevisjon-Barn-i-lavinntektsfamilier-i-Iveland-kommune.pdf>

Arbeidstilsynet. *Varsling*. Hentet fra <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/varsling/>

Arkivverket (2017). *Tilsyn med arkivene i Iveland kommune*. Hentet fra: <https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/tilsyn/tilsynsrapporter-kommunal-sektor#!/#block-body-16>

Arkivverket (2020). *Veileder for dokumentasjon av arkivansvar*. Hentet fra <https://www.arkivverket.no/veiledere-for-offentlig-sektor/veileder-for-dokumentasjon-av-arkivansvar#!/#step-innledning>

Breivik, K., Bru, E., Hancock, C., Idsøe, E. C., Idsøe, T., & Solberg, M. E., *Å bli utsatt for mobbing; En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*, hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2017/a-bli-utsatt-for-mobbing---en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak.pdf>

Bufdir, *Fattigdom – veileder om arbeid for barn som lever i fattige familier*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/veileder-fattigdom/>

Datatilsynet 2018. *Iverksette styringssystem for informasjonssikkerhet*. Hentet fra <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/informasjonssikkerhet-internkontroll/etablere-internkontroll/iverksette-styringssystem-for-informasjonssikkerhet/>

Fedrelandsvennen (2023). *Foreldreutvalget; økning i saker om mobbing i barnehagen*. Hentet fra <https://www.fvn.no/norgeogverden/i/9z6pvW/foreldreutvalget-oekning-i-saker-om-mobbing-i-barnehagen>

FN-sambandet (2023). *FNs bærekraftsmål*. Hentet fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

FN sambandet (2023). *Bærekraftig utvikling*. Hentet fra <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>

Helsedirektoratet (2023). *Sykehjemsbeboere som har fått legemiddelgjennomgagn siste 12 måneder*. Hentet fra <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester/legemiddelgjennomgang-hos-beboere-p%C3%A5-sykehjem>

Helse- og omsorgsdepartementet (2023). *Oppretter flere utdanningsstillinger for å løse fastlegekrisen*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/oppretter-flere-utdanningsstillinger-for-a-lose-fastlegekrisen/id2996395/>

Helse og omsorgsdepartementet (2022). *Helsestasjon og skolehelsetjenesten*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/helse--og-omsorgstjenester-i-kommunene/innsikt/helsestasjons--og-skolehelsetjenesten/id426268/>

Helsetilsynet (2020). *Tilsynsrapport fra tilsyn med Iveland omsorgssenter 2020*. Hentet fra <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsynsrapporter/agder/2020/iveland-kommune-tilsyn-med-iveland-omsorgssenter/#toc-header-4>

KoBE, *God kommunal eiendomsforvaltning – fordypning for folkevalgte..* Hentet fra https://dibk.no/globalassets/eksisterende-bygg/publikasjoner/kobe_fordypningshefte-folkevalgtopplaring.pdf

Kommunal- og regionaldepartementet (2013). *Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/komm/okonomiplanveileder_krd_net.pdf

KS (2020). *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*. Hentet fra <https://www.ks.no/contentassets/6f9fb03dcfdd4b2691b742df971e3b36/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf>

Miljødirektoratet. *Dagens og fremtidens klima for Norge*. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/klimatilpasning-krever-kunnskap/dagens-og-framtidens-klima/>

Miljødirektoratet (2023). *Veiledning til statlige planretningslinjer for klimatilpasning*. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/>

Moen, Svein Erik (2011). *Kommunen som samfunnsutvikler – drivere og hindringer for næringsutvikling -og sysselsettingsarbeid*.

NHO (2024). *Kommune-NM, kommuneresultater*. Hentet fra <https://www.nho.no/tema/offentlig-sektor-og-naeringslivet/kommune-nm/kommuneresultater/>

NKRF (2019). *Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering*. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/ROV-veileder_oppdatert-fastsatt_av-styret_3.12.2019.pdf

NKRF (2020). *RSK002 Standard for eierskapskontroll*. Hentet fra: https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_002_Standard_for_eierskapskontroll_200812.pdf

NKRF (2023). *Veileder i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_forvaltningsrevisjon_og_eierskapskontroll_10_2023_FERDIG.pdf

NRK (2019). *Drikkevann på Askøy*. Hentet fra <https://www.nrk.no/vestland/drikkevann-pa-askoy-1.14580006>

NRK (2023). *Kokevarselet held fram på Hovden*. Hentet fra <https://www.nrk.no/sorlandet/kokevarselet-held-fram-pa-hovden-1.16520862>

Pressens offentlighetsutvalg (2023). *Åpenhetsbarometeret 2023*. Hentet fra <https://presse.no/offentlighet-nyhet/apenhetsbarometeret-2023/>

Pressens offentlighetsutvalg (2022). *Åpenhetsbarometeret 2022*. Hentet fra https://presse.no/wp-content/uploads/2022/09/Kommuneindeks_2022-10.pdf

Regjeringen (2023). Meld.St. 24 (2022-2023) Fellesskap og meistring – Bu trygt heime-reformen. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-legger-frem-ny-eldrere-form/id2985291/?expand=factbox2985298>

Riksrevisjonen (2023). *Faglige retningslinjer for forvaltningsrevisjon*. Hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/om-riksrevisjonen/faglige-retningslinjer-for-forvaltningsrevisjon.pdf>

Statsforvalteren i Agder (2024). *Statsforvalteren avslutter tilsyn*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/Se-arch?Query=Statsforvalter&OrderBy=DATE&SortOrder=1&DateFrom=2024-04-09&DateTo=2024-10-18

Udir (2024). *Elevundersøkelsen – mobbing 5. til 10.trinn*. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-mobbing-5-til-10-trinn-sporsmal/>

Kommunale dokumenter:

Iveland kommune (2024). *Reglement for Iveland kommunestyre, formannskap og tjenesteutvalg 2024-2027*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ia9b66561-228a-43f5-b302-d2abcb5553af/reglement-politiske-utvalg-2024-2027.pdf>

Iveland kommune (2024) *PS 148/2024: 2. tertialrapport 2024*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/260

Iveland kommune (2024). *Sak 15/24 i kontrollutvalget: Valgt etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i2f9128ec-183b-4b6d-b767-e9856d5aa1c2/ku-innk-071024.pdf>

Iveland kommune (2024). *Årsmelding 2023*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ic5fbccdd-704b-445d-8e90-73a31bfb5231/arasmelding-2023.pdf>

Iveland kommune (2024). *Økonomireglement for Iveland kommune*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/iaa9a8d72-842d-4d3c-a2c1-a8fcddb95b1c/okonomireglement-vedtatt-050924.pdf>

Iveland kommune (2024). *Sak 56/2024 i kommunestyret Barnehagetilbudet i Iveland kommune*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/253

NAV Midt-Agder (2024). *Årsrapport 2023*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966575_PROD-964966575/DmbMeeting/458

Iveland kommune (2023). *Møtebok kontrollutvalget 06.02.2023, sak 06/23*.

Iveland kommune (2023). *Sak 62/2023; tilstandsrapport for barnehagene og skolen i Iveland 2022-2023*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/222

Iveland kommune (2023). *Tilsynsrapport – vedtak, Barnehageloven kap 8: Psykososialt barnehagemiljø*. Hentet fra https://prod01.elementscloud.no/publikum/864966012_PROD-864966012/DmbMeeting/222

Iveland kommune (2023). *Budsjett og økonomiplan 2024-2027*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/ib29050aa-286a-4995-9140-e41063b6debc/budsjett-og-okonomi-plan-2024-2027-endelig.pdf>

Iveland kommune (2022). *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune 2022-2026*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i1615570e-9e4b-4e97-89a5-8172a9650db7/plan-for-tverrfaglig-samarbeid-og-forebyggende-innsats-2022.pdf>

Iveland kommune (2020) *Etiske retningslinjer*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i6efe6853-400f-4f6e-9c46-8a7ff8c4317e/etiske-retningslinjer-2020.pdf>

Iveland kommune (2020). *Sak 11/20 i kontrollutvalget 05.10.20. Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen*.

Iveland kommune (2018). *Plan for et trygt og godt skolemiljø (revidert januar 2021)*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i44aa2da8-ff10-4757-b048-30ad7c53d2cf/plan-for-et-trygt-og-godt-skolemiljo-150421.pdf>

Iveland kommune (2016) *Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk, barnehager og skoler i Iveland*, hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i0d5610e3-40d8-41da-b1f0-8d43160500b0/plan-for-spesialpedagogisk-arbeid-skolene-i-iveland.pdf>

Iveland kommune (2014). *Kommuneplanens samfunnsdel; Iveland kommune fram mot 2026*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/i092c6541-25e7-45c3-b4bd-79b6f276ea2a/kommuneplanens-samfunnsdel-2014-2026.pdf>

Iveland kommune, *Plan for et trygt og godt psykososialt miljø i barnehagene i Iveland*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/f/p1/if784c49c-0442-4464-ab61-294b69e49260/plan-for-et-trygt-og-godt-psykososialt-miljo-i-barnehagene.pdf>

Iveland kommune. *Personvern og informasjonskapsler*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/om-kommunen/personvern-og-informasjonskapsler/>

Iveland kommune. *Leve sammen*. Hentet fra <https://www.sammeniveland.no/>

Iveland kommune. *Legetjenesten*. Hentet fra <https://iveland.kommune.no/tjenester/helse-og-omsorg/lege-og-helsestasjon/legetjenesten/>

Vedlegg 1:

I dette vedlegget fremkommer det informasjon om selskaper som kommunen har eierinteresser i, men som revisjonen ikke har foretatt en risiko- og vesentlighetsvurdering av.

Interkommunale selskap / Kommunalt oppgave fellesskap	Eierandel	Opplysninger om selskapet		
Agder Kommunerevisjon IKS Org.nr 987 183 918	4 % Andre eiere: Agder fylkeskommune, og kommunene Kristiansand, Valle, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes og Venne-sla	Stiftet: 24.03.2004 Formål: Utføre revisjon i og ha tilsyn med de deltagende kommuner i henhold til kommuneloven § 60 og tilhørende forskrifter om revisjon og kontrollutvalg. Tilsvarende gjelder også kommunale foretak og interkommunale selskaper som deltakerne er medeiere i. Selskapet kan også påta seg andre revisjonsoppdrag i den utstrekning lovgivningen gir adgang til dette.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Driftsinntekter	19 776	20 553
		Netto driftsresultat	1 042	28
		Langsiktig gjeld (pensjon)	36 490	38 255
		Egenkapital	17 142	19 189
		Antall ansatte	16	16
Agder Sekretariat Kommunalt oppgavefellesskap Org.nr 988 798 185	6, 25 % (1/13) Andre eiere: Kommunene Valle, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes og kommuner vest i Agder	Stiftet: 01.10.2005 Formål: Agder sekretariat skal utføre sekretariatsfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg etter de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter om kontrollutvalg. Oppgavefellesskapet skal gi deltakernes kontrollutvalg effektiv og kompetent bistand.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Driftsinntekter	2 132	2 249
		Netto driftsresultat	-53	-169
		Langsiktig gjeld	0	0
		Egenkapital	772	603
		Antall ansatte	2	2

Aksjeselskap/andre selskap som også har private/statlige eierinteresser *Her foreligger det ikke avtale om innsyn	Eierandel	Opplysninger om selskapet		
Å Energi AS Org.nr 981 952 324	1,06 % Andre eiere: Statkraft Industrial Holding AS, Vardar AS, kommuner på Agder m/flere.	Stiftet:14.04.2000 Formål: Utnytte, produsere, distribuere og omsette energi. Bidra til en sikker og rasjonell energiforsyning. Utnytte beslektede og lønnsomme forretningsmuligheter innen energi, kommunikasjon og infrastruktur.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	326 526	337 304
		Resultat	1 440 387	522 108
		Langsiktig gjeld	7 778 612	7 564 485
		Egenkapital	5 060 244	16 414 040
		Antall ansatte	223	223
Agder Næringsselskap AS Org.nr 929 263 162	0,33% Andre eiere: Agder fylkeskommune, Sparebanken Sør, DnB ASA, Arendal kommune m/ flere (67 % offentlig og 33% privat)	Stiftet: 18.04.1980 Formål: Bidra til økt verdiskapning gjennom å tilby risikovillig kapital til nyetablerte og eksisterende bedrifter. Selskapets investeringer skal foretas på markedsmessig grunnlag, på like vilkår som private investorer og med sikte på å oppnå tilfredsstillende avkastning på investert kapital. Selskapet skal foreta investeringer i form av kjøp av aksjer.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	0	79
		Resultat	-5 483	-112
		Langsiktig gjeld	0	0
		Egenkapital	40 149	40 036
		Antall ansatte	1	1
LL Setesdal Bilruter Org.nr 915 814 581	0,67 % Andre eiere: Brøvig Holding AS, Evje og Hornes kommune, Bykle kommune m/ flere	Stiftet:17.03.1920 Formål: Selskapet skal drive bilruter mellom Kristiansand og Hovden- og mellom Arendal og Evje og andre områder. Selskapet kan og drive med anna økonomisk virksomhet.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	236 743	304 604
		Resultat	1 577	-1 599
		Langsiktig gjeld	19 600	178 749
		Egenkapital	80 243	78 644
		Antall ansatte	270	270

Radio Loland SA Org.nr 970 442 626	3,95 % Lag, foreninger, bedrifter og kommuner	Stiftet 01.01.1988 Formål: Å drive lokalradio i sitt konsesjonsområde med sikte på å gi et positivt og allsidig programtilbud på bakgrunn av hva som til enhver tid rører seg i lokalmiljøet, og med sikte på et bredt spekter av lytteinteresser. Å presentere de deltagende organisasjoner/interessegruppers virksomhet gjennom reportasjer, nyheter og intervjuer i den utstrekning det kan tenkes å ha interesse for en forholdsvis stor del av befolkning. Å være folkeradio hvor nærmiljøet selv kan prege programvirksomheten. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tall i 1000 kroner</th><th>2021</th><th>2022</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inntekter</td><td>4 345</td><td>3 797</td></tr> <tr> <td>Resultat</td><td>459</td><td>143</td></tr> <tr> <td>Langsiktig gjeld</td><td>1 367</td><td>1 287</td></tr> <tr> <td>Egenkapital</td><td>2 282</td><td>2 425</td></tr> <tr> <td>Antall ansatte</td><td>5</td><td>5</td></tr> </tbody> </table>	Tall i 1000 kroner	2021	2022	Inntekter	4 345	3 797	Resultat	459	143	Langsiktig gjeld	1 367	1 287	Egenkapital	2 282	2 425	Antall ansatte	5	5
Tall i 1000 kroner	2021	2022																		
Inntekter	4 345	3 797																		
Resultat	459	143																		
Langsiktig gjeld	1 367	1 287																		
Egenkapital	2 282	2 425																		
Antall ansatte	5	5																		
Visit Sørlandet AS Org.nr 993 995 282	0,21 % Andre eiere: Agder fylkeskommune Dyreparken Utvikling AS, Nordea Bank Norge ASA, Color Line AS, Fjord Line AS, og kommunene Arendal, Grimstad, Bykle m/ flere	Stiftet: 19.03.2009 Formål: Områdemarkedsføring, profilering og merkevarebygging via tilrettelegging for salg og markedsføring for reiselivet på Sørlandet. Selskapets virksomhet tar ikke sikte på å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte. Eventuelt overskudd skal benyttes til å fremme selskapets formål. Selskapet kan eie aksjer/andeler i andre selskap. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tall i 1000 kroner</th><th>2021</th><th>2022</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inntekter</td><td>12 851</td><td>14 863</td></tr> <tr> <td>Resultat</td><td>-537</td><td>17</td></tr> <tr> <td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr> <tr> <td>Egenkapital</td><td>12 488</td><td>12 505</td></tr> <tr> <td>Antall ansatte</td><td>7</td><td>7</td></tr> </tbody> </table>	Tall i 1000 kroner	2021	2022	Inntekter	12 851	14 863	Resultat	-537	17	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	12 488	12 505	Antall ansatte	7	7
Tall i 1000 kroner	2021	2022																		
Inntekter	12 851	14 863																		
Resultat	-537	17																		
Langsiktig gjeld	0	0																		
Egenkapital	12 488	12 505																		
Antall ansatte	7	7																		
Kommunekraft AS Org.nr 866 818 452	0,31 % Andre eiere: Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (57,5%), andre kommuner i landet	Stiftet: 28.04.1993 Formål: Formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tall i 1000 kroner</th><th>2021</th><th>2022</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inntekter</td><td>2 298</td><td>2 324</td></tr> <tr> <td>Resultat</td><td>-762</td><td>88</td></tr> <tr> <td>Langsiktig gjeld</td><td>0</td><td>0</td></tr> <tr> <td>Egenkapital</td><td>1 243</td><td>1 334</td></tr> <tr> <td>Antall ansatte</td><td>0</td><td>0</td></tr> </tbody> </table>	Tall i 1000 kroner	2021	2022	Inntekter	2 298	2 324	Resultat	-762	88	Langsiktig gjeld	0	0	Egenkapital	1 243	1 334	Antall ansatte	0	0
Tall i 1000 kroner	2021	2022																		
Inntekter	2 298	2 324																		
Resultat	-762	88																		
Langsiktig gjeld	0	0																		
Egenkapital	1 243	1 334																		
Antall ansatte	0	0																		
AT Skog SA Org.nr 989 086 642	x % Andre eiere: Skogeiersamvirke for skogeiere i	Stiftet: 22.11.2005 Formål: Gjennom bærekraftig ressursutnyttelse å sikre best mulig avkastning på andelseiernes eiendommer. Dette gjøres ved å omsette andelseiernes tømmer og sikre best mulig pris og avsetning samt utvikle produkter om omsetningsformer. La andelseierne ta del i den verdiutvikling som AT Skog BAs kapital får, gjennom eierskap og kapitalforvaltning. Tilby andelseierne best																		

	Vestland, Rogaland, Agder og Telemark	mulig markedstilpassede skog- og utmarkstjenester og medvirke til skogfaglig utviklingsarbeid innen organisasjonen. Drive en næringspolitikk som trykker privat eiendomsrett gjennom aktiv næringsutøvelse i skog og utmark. Arbeide for god forståelse for en bærekraftig og fremtidsrettet skog- og utmarksnæring.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	1 251 784	1 427 320
		Resultat	133 400	30 467
		Langsiktig gjeld	53 957	48 957
		Egenkapital	551 189	563 221
		Antall ansatte	85	85

